

**Vodafone
Foundation**

**Skills
Upload
Jr**

CLICK, SCROLL, CONECTARE – ȘI ECHILIBRU

Bunăstarea digitală a copiilor în contexte educaționale din Europa

Acest raport a fost scris de Daniela Ritz, Jeffrey DeMarco și Michelle Sandall și a fost elaborat de Salvați Copiii UK împreună cu Fundația Vodafone.

©2025 Toate drepturile rezervate

Nicio parte a acestei publicații nu poate fi reprodusă, stocată într-un sistem de recuperare a datelor sau transmisă sub nicio formă sau prin niciun mijloc, fie el electronic, mecanic, prin fotocopiere, înregistrare sau în alt mod, fără a se menționa integral autorii, Salvați Copiii UK și Fundația Vodafone.

Mulțumiri

Autorii le sunt recunoscători colegilor din întreaga rețea Salvați Copiii și din cadrul Fundației Vodafone, în special Bharti Mepani, Amanda Brydon, Dionysia Navarro, Hannah Newth, Uju Aderemi, Sarah Franke, Johannetta Breitenbuch, Pablo Cienfuegos Klein, Lisa Felton, Fernanda Pinheiro Sequeira și Gloria Placer pentru contribuția și sprijinul lor valoros pe parcursul elaborării studiului.

Autorii le mulțumesc experților intervievați: Rhiannon-Faye McDonald, Charlotte Aynsley, Tyler Shores și Silke Müller, care și-au oferit cu generozitate timpul pentru a împărtăși perspective și experiențe profesionale.

În final, autorii doresc să le mulțumească copiilor care participă la studiile Salvați Copiii la nivel global. Sunt apreciate perspectivele, expertiza și opiniile copiilor, care au inspirat și au modelat dezvoltarea constatărilor, concluziilor și recomandărilor din acest raport.

Citare recomandată

Ritz, D., DeMarco, J. și Sandall, M. (2025) Click, Scroll, Conectare – și Echilibru: Bunăstarea digitală a copiilor în contexte educaționale din Europa. Salvați Copiii UK și Fundația Vodafone. Disponibil la: <https://resourcecentre.savethechildren.net/>

Londra, iulie 2025

CUPRINS

Prefață	4
Introducere	5
Rezumat	7
Constatări principale	8
Constatări	15
Bunăstarea digitală a copiilor în ecosistemul actual	15
Factori de stres digital la copii	19
Pași spre o definiție a bunăstării digitale a copiilor	22
Bunăstarea digitală în școală și inițiativele educaționale	24
Concluzii	28
Adoptarea unei perspective a drepturilor copiilor	28
Prioritizarea vocilor copiilor și recunoașterea autorității lor	30
Consolidarea sistemelor pentru crearea unui mediu favorabil	32
Integrarea online – recunoașterea interconexiunii dintre online/offline	35
Atenție pe etapele de dezvoltare ale copiilor și accent pe reziliența lor	37
Recunoașterea și integrarea diversității copiilor	39
Utilizarea abordărilor bazate pe dovezi	41
Metode	43
Referințe	45

Lisa Felton

Director general, Fundația Vodafone

Sunt mândră să prezint acest nou raport cuprinzător privind bunăstarea digitală a copiilor în contexte educaționale din întreaga Europă.

Elaborat ca parte a unui parteneriat inovator între Fundația Vodafone și Salvați Copiii UK, acest raport reflectă angajamentul nostru comun de a sprijini copiii într-o lume din ce în ce mai conectată, asigurându-ne că mediile digitale nu sunt doar sigure, ci și încurajatoare.

Scopul alianței noastre cu Salvați Copiii este de a-i pregăti pe copiii cu vârste cuprinse între 9 și 16 ani astfel încât să poată naviga în mediul digital în siguranță, cu încredere și responsabilitate. Eforturile noastre comune depășesc însă simpla alfabetizare digitală pentru că ne străduim să contribuim la dezvoltarea unui sentiment de securitate, identitate și empatie. Acestea sunt abilități esențiale pentru fiecare copil, oriunde s-ar afla în lume.

La Fundația Vodafone, misiunea noastră este să conectăm pentru a face bine. Folosim puterea tehnologiei pentru a crea un impact social pozitiv în trei domenii cheie: promovarea incluziunii prin competențe digitale, combaterea abuzurilor și urmărilor acestora, și sprijinirea oamenilor în perioade de criză.

Colaborând cu Salvați Copiii, vom putea să ne extindem impactul pentru a ajunge la mai mulți dintre acei oameni care sunt expuși riscului de a fi lăsați în urmă. Folosind expertiza noastră combinată, ne propunem să oferim soluții practice și sustenabile care să răspundă nevoilor lumii în care trăim și să creeze un mediu digital mai sigur, mai incluziv și mai responsabil pentru toți.

Suntem extrem de recunoscători tuturor celor care au contribuit la acest raport și așteptăm cu nerăbdare să aprofundăm în continuare subiectele stringente în lunile următoare. Ca reacție directă la informațiile descoperite, extindem programul nostru Skills Upload Junior, inițiativa emblematică a Fundației Vodafone privind competențele digitale, pentru a include noi planuri de lecții axate pe bunăstarea digitală.

Dezvoltate în parteneriat cu Salvați Copiii, aceste resurse vor sprijini educatorii în integrarea siguranței digitale, a empatiei și a rezilienței în învățarea de zi cu zi. Cu peste 10,5 milioane de elevi deja implicați în activități în opt țări, acest program contribuie la eliminarea decalajului digital și la asigurarea oportunității de a prospera într-o lume digitală pentru fiecare copil.

Uju Aderemi

Director Executiv, Programe Globale, Salvați Copiii Marea Britanie

La Salvați Copiii, suntem pe deplin conștienți de faptul că lumea digitală prezintă atât oportunități, cât și riscuri pentru copii. Pe măsură ce accesul digital crește, trebuie să crească și responsabilitatea noastră de a garanta că fiecare copil este în siguranță și responsabil online. Prin colaborarea noastră, Salvați Copiii și Fundația Vodafone își potențează reciproc capacitățile și reușesc să genereze un efect amplificat pentru copii, care să adreseze realitatea vieții lor complexe.

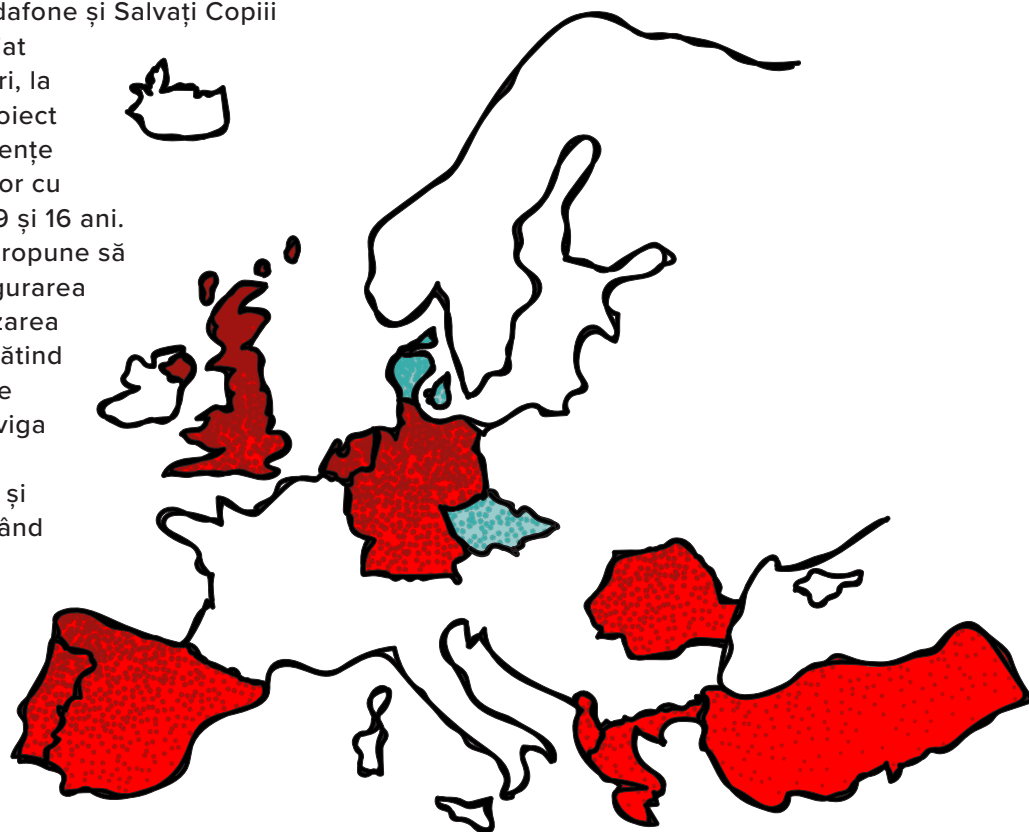
Această cercetare evidențiază importanța experiențelor din mediul digital pentru copiii din Europa și din afara acesteia. Ne provoacă să vedem dincolo de nevoia de a-i proteja pe copii, punând în centrul atenției drepturile și opiniile acestora pentru fiecare politică publică, pentru fiecare produs, platformă și în fiecare sală de clasă. Constatările sunt clare: o schimbare semnificativă necesită acțiuni sistemice, nu soluții fragmentare.

Pentru Salvați Copiii, această acțiune întărește misiunea noastră de a ne asigura că fiecare copil prosperă, este ascultat și apreciat – și are speranța unui viitor mai drept, egal și sustenabil. Ne angajăm să folosim aceste informații pentru a construi un viitor digital mai sigur pentru toți copiii, de pretutindeni.

INTRODUCERE

În 2025, Fundația Vodafone și Salvați Copiii au lansat un parteneriat strategic pentru a oferi, la nivel european, un proiect de formare în competențe digitale adresat copiilor cu vârste cuprinse între 9 și 16 ani. Această inițiativă își propune să treacă dincolo de asigurarea unui nivel de alfabetizarea digitală de bază, pregătind copiii cu instrumentele necesare pentru a naviga în spațiile online în siguranță, în mod etic și cu încredere. Combinând expertiza Vodafone în educația digitală incluzivă cu poziția de lider a Salvați Copiii în protecția și bunăstarea copiilor și în promovarea opiniilor acestora, proiectul va aborda aspecte cheie precum siguranța online, drepturile digitale și comportamentul digital responsabil. Urmând să se desfășoare în opt țări din Europa - Albania, România, Spania, Portugalia, Grecia, Țările de Jos, Germania și Turcia - proiectul va fi integrat în inițiativa Skills Upload Junior a Fundației Vodafone, care a ajuns până acum la peste 10,5 milioane de copii. Parteneriatul reflectă un angajament comun de a consolida bunăstarea digitală în rândul celor mai vulnerabile grupuri și, prin urmare, de a asigura că toți copiii, indiferent de mediul din care provin, pot prospera într-o lume din ce în ce mai conectată.

Bunăstarea digitală a copiilor a devenit un domeniu de interes major în Europa, pe măsură ce copiii au început să crească din ce în ce mai mult în mediul digital. Deși lumea digitală oferă oportunități de învățare, conectare și exprimare, ea aduce și un set complex de riscuri, de la expunerea la conținut nociv și abuz online, până la provocări legate de timpul petrecut în

Țări în care lucrăm ■
Țările menționate în acest raport ■

fața ecranelor, sănătatea mintală și dezvoltarea identității. În acest context, asigurarea bunăstării digitale a copiilor necesită o abordare echilibrată și bazată pe drepturi, care să sprijine atât protecția copiilor, cât și implicarea și dezvoltarea lor sănătoasă de-a lungul diverselor experiențe digitale. Vocea copiilor este fundamentală în crearea unei lumi digitale sigure, incluzive și emancipatoare. Acest studiu explorează starea actuală a bunăstării digitale a copiilor în Europa, examinând sistemele, politicile și practicile existente, precum și identificând lacunele și oportunitățile pentru consolidarea cadrelor de protecție și promovarea unor medii digitale pozitive, incluzive și emancipatoare pentru toți copiii.

Rezultatele studiului stau la baza dezvoltării de materiale educaționale ca parte a parteneriatului și a stabilirii unui cadru comun

de bunăstare digitală, centrat pe drepturile copiilor, identificând domenii de interes strategic și punând bazele acțiunilor noastre de advocacy. Tot ca parte a acestui parteneriat, am dezvoltat cadrul SMILE (Securitate, Management, Identitate, Alfabetizare și Empatie), care acționează ca un plan integrat pentru promovarea rezilienței și bunăstării digitale a copiilor. Securitatea recunoaște faptul că protejarea datelor personale ale copiilor este o condiție necesară pentru alte obiective de dezvoltare. Managementul mută atenția de la limitele de timp petrecute în fața ecranelor la strategii de autoreglare bazate pe dovezi, care îi ajută pe copii să echilibreze viața lor complexă. Pilonii Identitate și Alfabetizare merg dincolo de

simpla evitare a riscurilor, sprijinind societatea în pregătirea tinerilor utilizatori cu abilități necesare pentru a-și explora identitățile prin crearea unei imagini de sine autentice online și prin înțelegerea critică a ecosistemelor mai largi pe care le navighează. Empatia garantează că spațiile digitale nu sunt doar sigure, ci și prosociale, integrând bunătatea și respectul în normele de conduită.. Luate împreună, aceste cinci direcții urmăresc să consolideze experiența și reziliența online a copiilor, precum și să ofere practicienilor o perspectivă unică și coerentă pentru proiectarea curriculumului, îndrumarea părinților, guvernanta platformelor și informarea inițiativelor mai largi axate pe bunăstare pentru dezvoltarea copiilor.

Proiectul va fi integrat în inițiativa Skills Upload Junior a Fundației Vodafone, care a ajuns până acum la peste 10,5 milioane de copii.

REZUMAT

În 2025, Fundația Vodafone și Salvați Copiii au lansat la nivel european un proiect de competențe digitale și reziliență pentru copiii cu vârste cuprinse între 9 și 16 ani. Inițiativa urmărește depășirea unui nivel de alfabetizarea digitală de bază în rândul copiilor prin promovarea unei interacțiuni online sigure, etice și încrezătoare. Implementat în opt țări ca parte a programului Skills Upload Jr al Fundației Vodafone, proiectul abordează probleme critice precum siguranța online, drepturile digitale și comportamentul responsabil și este construit pe cadrul SMILE – Securitate, Management, Identitate, Alfabetizare și Empatie – sprijinind bunăstarea digitală și reziliența copiilor printr-o abordare incluzivă bazată pe recunoașterea de drepturi.

Studiul de față, realizat în parteneriat de cele două organizații, explorează și oferă o înțelegere holistică asupra bunăstării digitale a copiilor din întreaga Europă. Obiectivele studiului au fost cartografierea situației existente și identificarea lacunelor în furnizarea și livrarea serviciilor. O atenție deosebită a fost acordată identificării oportunităților de îmbunătățire a cadrelor de protecție, de promovare a unei experiențe digitale incluzive și responsabilizate pentru toți copiii. Acest raport prezintă concluziile unei analize semi-sistematice de literatură academică și literatură gri, combinată cu interviuri ale unor experți și actori cheie. Pe baza căutărilor în bazele de date și a unei liste de documente și materiale recomandate de experți, au fost inițial analizate un total de 112 surse, dintre care 53 au fost selectate pentru o analiză aprofundată. Opiniile copiilor au fost integrate prin date secundare extrase din studii de cercetare specifice axate pe copii, în special studii realizate anterior de birourile Salvați Copiii din România, Spania și Danemarca. Aceste informații au oferit un context valoros și au contribuit la fundamentarea analizei pe experiențele trăite de copii.

Au fost realizate patru interviuri cu experți din mediul academic, din domeniul dezvoltării politicilor publice, al societății civile și din domeniul advocacy, reprezentând o gamă diversă de perspective asupra temei bunăstării digitale a copiilor. Experții intervievați au fost Rhiannon-Faye McDonald (supraviețuitoare a abuzurilor online și offline și șefa departamentului de advocacy la Fundația Marie Collins [MCF]), Charlotte Aynsley (fondatoare și CEO al Rethinking Safeguarding), Tyler Shores (director al programului ThinkLab al Universității din Cambridge) și Silke Müller (directoare de școală, autoare și susținătoare a bunăstării digitale a copiilor). Acest studiu pune bazele dezvoltării componentei de advocacy din parteneriatul încheiat între Fundația Vodafone și Salvați Copiii.

Constatări principale

În ultimul deceniu, Uniunea Europeană a dezvoltat cel mai cuprinzător cadru de protecție digitală pentru copiii din lume, construit pe principiile drepturilor copilului și susținut de inițiative legislative consistente, cum ar fi Regulamentul general privind protecția datelor (RGPD) și Legea privind serviciile digitale (DSA). Acestea impun respectarea confidențialității din momentul proiectării, responsabilitatea platformei și protecția împotriva conținutului dăunător, oferind în același timp instrumente de aplicare a legii. În ciuda progreselor, există în continuare disparități în întreaga UE, un peisaj fragmentat în ceea ce privește verificarea vârstei utilizatorilor, moderarea conținutului și alfabetizarea digitală. Noua aplicație de confirmare a vârstei la nivelul UE și Setul de instrumente pentru verificarea vârstei își propun să armonizeze standardele, dar, fără un design flexibil și incluziv, riscă să excludă copiii vulnerabili. În mod similar, moderarea conținutului rămâne inegală, expunerea la conținut dăunător variind dramatic între țări.

Riscurile emergente, inclusiv materialele cu abuzuri sexuale asupra copiilor generate de inteligența artificială, deepfake-urile și algoritmii de recomandări dăunătoare, depășesc capacitatea de adaptare a instrumentelor de reglementare. Deși Legea privind inteligența artificială și Legea privind serviciile digitale își propun să abordeze aceste riscuri, procesul în sine este în formare. O aliniere mai puternică cu interesul copilului, cu drepturile copilului în general și cu o participare semnificativă a copiilor este necesară pentru a adapta cadrul de funcționare pentru viitor. O abordare consecventă, bazată pe drepturi, care să evolueze continuu, va fi esențială pentru a ține pasul cu viteza, amploarea și gradul de sofisticare al noilor riscuri din mediile digitale.

Copiii din Europa sunt din ce în ce mai expuși factorilor de stres digital, cum ar fi hărțuirea cibernetică, dezinformarea, elementele de design care creează dependență și comparațiile sociale dăunătoare, toate acestea contribuind la creșterea nivelului de anxietate, depresie și probleme de comportament. Conținutul dăunător, de la discursul instigator la ură la imagini violente, este răspândit, iar experții avertizează asupra influenței tot mai mari a misoginismului, a normelor de gen dăunătoare și a deepfake-urilor. Genul influențează

semnificativ experiențele online ale copiilor: fetele se confruntă cu o presiune mai mare asupra imaginii corporale, hărțuire sexuală și expunere la conținut degradant, în timp ce băieții riscă să adopte norme dăunătoare prin intermediul mass-media violente sau exploatare, abuzurile rămânând adesea neraportate de teama stigmatizării.

Copiii proveniți din medii minoritare, cum ar fi tinerii LGBTQIA+, copiii de culoare sau cei cu tulburări de neurodezvoltare se confruntă cu riscuri sporite online, inclusiv hărțuire bazată pe identitate, excludere și dezinformare. Aceste daune sunt adesea subestimate în politici publice și educație, în ciuda impactului lor asupra sănătății mintale și a siguranței. Pe măsură ce standardele dăunătoare se răspândesc rapid online, există o nevoie urgentă de strategii de bunăstare digitală care să fie incluzive, să țină cont de traume și să răspundă la experiențele și identitățile diverse ale copiilor, asigurând medii digitale sigure și de susținere pentru toți.

Pe măsură ce mediile digitale devin esențiale în viața copiilor, este important să recunoaștem că nevoile copiilor sunt într-o continuă evoluție, iar sprijinul pe care vrem să îl acordăm trebuie să fie adaptat la circumstanțele și experiențele lor specifice. Daunele digitale pot afecta toți copiii, necesitând abordări nuanțate și centrate pe copil. Aceste abordări ar trebui să recunoască atât capacitățile, cât și reziliența copiilor atunci când se conturează politici, sisteme de sprijin și intervenție.

Există o recunoaștere tot mai mare în întreaga UE a faptului că școlile trebuie să depășească limitele obiectivelor academice pentru a sprijini bunăstarea digitală holistică a copiilor. O abordare corectă include promovarea alfabetizării digitale, a siguranței și a sănătății mintale prin intermediul programelor școlare, a formării profesorilor și a inițiativelor derulate la nivelul întregii școli. Cadrele UE, precum Planul de acțiune pentru educația digitală, DigComp și Educația pentru cetățenie digitală, își propun să formeze elevi cu competențe digitale esențiale, în timp ce țările implementează inițiative naționale pentru a promova un comportament online responsabil și rezilient. Cu toate acestea, în acest moment implementarea este lipsită de consistență, adesea confruntată cu provocări sistemice mai ample, cum ar fi resursele limitate, constrângerile de timp, formarea insuficientă a profesorilor și lipsa de

Spania, fată, 16 ani: Problema este că, dacă o femeie postează ceva, este deja percepută ca fiind provocatoare sau că face ceva greșit, dar dacă un bărbat postează același lucru, este cel mai tare din lume.

Salvați Copiii Spania, 2024

alinieri la programele școlare. Copiii raportează adesea o lipsă a cunoștințelor esențiale privind dezinformarea, confidențialitatea datelor și profilarea algoritmică, în timp ce profesorii menționează drept bariere formarea inadecvată și îndrumările neclare.

Copiii înșiși solicită mai multă claritate și sprijin pentru navigarea în lumea digitală, inclusiv în înțelegerea modului în care sunt utilizate datele lor și în dezvoltarea alfabetizării media. În ciuda unor programe și instrumente eficiente (de exemplu, SELFIE¹, DETECT), cea mai mare parte a formării cadrelor didactice rămâne fragmentată și se bazează adesea pe campanii derulate pe termen scurt de ONG-uri, mai degrabă decât pe politici sistemice. Integrarea bunăstării digitale în programele școlare naționale, consolidarea capacității cadrelor didactice, abordărilor participative și la nivelul întregii școli sunt esențiale pentru a adresa riscurile digitale și a promova bunăstarea elevilor. Cu toate acestea, disparitățile în ceea ce privește infrastructura și resursele au ca urmare inechități, în special în comunitățile defavorizate, de aici și nevoia vitală de a investi în strategii educaționale incluzive și durabile, care să țină seama de viața digitală a tuturor copiilor.

Promovarea bunăstării digitale a copiilor nu poate fi făcută doar prin intervenții izolate, ci mai degrabă necesită o abordare sistemică care să integreze bunăstarea digitală în structurile mai ample, care susțin viața copiilor. Recunoscând că experiențele digitale nu pot fi separate de experiențele copiilor în general, sprijinirea bunăstării lor digitale trebuie integrată în mediile cotidiene în care copiii cresc și se dezvoltă, structurată în jurul familiilor, școlilor, comunităților și cadrelor de politici ale acestora. Această abordare trebuie să fie centrată pe copil, bazată pe drepturi, ținând seama de vocile copiilor și susținută de acțiuni coordonate între sectoarele implicate. În cele din urmă, bunăstarea digitală ar trebui văzută ca o responsabilitate comună, integrată în sistemele care modelează viața copiilor, atât online, cât și offline.

Adoptarea unei perspective a drepturilor copiilor

Copiii consideră din ce în ce mai mult tehnologia digitală ca fiind esențială pentru înțelegerea drepturilor lor, considerând accesul la internet o nevoie fundamentală legată de educație, identitate, angajare și participarea lor în societăți diverse (Third și Moody, 2021). Aceștia recunosc mediul digital ca fiind un factor esențial pentru dezvoltarea personală și oportunitățile viitoare, atât în viața lor personală, cât și în aspirațiile lor profesionale. Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului (UNCRC) subliniază faptul că politicile, tehnologiile și serviciile digitale trebuie să acorde prioritate interesului copilului. Copiii nu sunt doar utilizatori pasivi, ci și titulari activi

de drepturi, iar vocile lor trebuie luate în considerare în modelarea mediului digital. Comentariul general nr. 25 (2021) al UNCRC subliniază faptul că drepturile copiilor, inclusiv la viață privată, participare și protecție, trebuie respectate online, la fel ca în offline.

Găsirea unui echilibru între dreptul copiilor la protecție și libertăți precum exprimarea și accesul la informație necesită o elaborare de politici publice nuanțate. Măsuri excesiv de restrictive, cum ar fi interdicțiile generale, pot submina fără intenție eforturile de promovare a bunăstării digitale a copiilor. Copiii solicită, de asemenea, transparență din partea companiilor și o reglementare mai strictă pentru a combate practici de exploatare precum monetizarea datelor și publicitatea excesivă. În ciuda creșterii gradului de conștientizare, legile naționale rămân adesea în urma naturii transfrontaliere a serviciilor digitale, iar companiile pot alege profitul în detrimentul intereselor copiilor. Principiile de afaceri privind drepturile copilului și instrumentele sistematice, cum ar fi evaluările impactului asupra drepturilor copilului (CRIA), pot determina ca tehnologiile emergente să respecte și susțină drepturile copiilor de la bun început. Pentru a proteja și promova drepturile copiilor online, guvernele trebuie să adopte strategii comune, bazate pe drepturi, aliniate la standardele internaționale. Mecanisme mai puternice de coordonare și de aplicare a legii sunt esențiale pentru a asigura o implementare consecventă în toate țările și platformele.

Regatul Unit, fată, 17 ani: Drepturile digitale sunt drepturi ale omului. Nu ar trebui să fie un schimb comercial.

Third and Moody, 2021

Recomandări:

Acordați prioritate drepturilor digitale ale copiilor prin dezvoltarea unor linii directe și resurse naționale cuprinzătoare care să recunoască și să susțină în mod explicit aceste drepturi în mediile online. Astfel de eforturi ar trebui să se alinieze la standardele internaționale, inclusiv la Comentariul general nr. 25 al UNCRC, pentru a asigura o abordare consecventă și bazată pe drepturi.

Stabilirea unor mecanisme de implementare mai puternice care să asigure conformitatea pe toate platformele și jurisdicțiile și consolidarea mecanismelor transfrontaliere de aplicare a legii, pentru a elimina lacunele în materie de reglementare.

Prioritizarea vocilor copiilor și recunoașterea influenței lor

Participarea semnificativă a copiilor este crucială în modelarea unor medii digitale care să reflecte drepturile, nevoile și experiențele lor. În loc să fie văzuți ca utilizatori pasivi, copiii trebuie recunoscuți ca fiind contribuitoari activi la elaborarea politicilor, educației și designului tehnologiei. Experții au fost de acord că majoritatea adulților, fie că sunt educatori, familii sau factori de decizie, au o înțelegere limitată a experiențelor online ale copiilor. Motivele pot fi, spre exemplu, utilizarea de platforme diferite față de cele utilizate de copii sau interacțiunile cu conținut diferit pe aceeași platformă, în funcție de ceea ce selectează algoritmi pentru diferite profiluri. Deși implicarea tinerilor este în creștere, aceasta rămâne inegală, doar câteva țări permițând structuri formale de co-creare. Adevărata participare presupune nu doar consultarea copiilor, ci și implicarea lor directă și semnificativă în procesele decizionale. Conștientizarea lor cu privire la riscurile online, dorința de îndrumare în detrimentul restricțiilor și înțelegerea nuanțată a interacțiunilor digitale arată că acești copii sunt experți în sine.

Copiii mai mici și copiii cu dizabilități sunt adesea excluși din această abordare participativă. Politicile tind să-i considere pe utilizatorii mai tineri doar ca beneficiari ai protecției, limitând oportunitățile de a le dezvolta reziliența și influența. Problemele de accesibilitate marginalizează și mai mult copiii cu dizabilități, din cauza accesului limitat la instrumente de asistență și a lipsei de cercetare și design incluziv. Pentru a se asigura că toți copiii sunt auziți, mecanisme precum consiliile școlare, grupurile de tineri și sesiunile de feedback cu autoritățile de reglementare trebuie integrate în guvernanța digitală. Atunci când copiii văd că opiniile lor duc la schimbări concrete, sunt mai predispuși să se implice, să raporteze problemele și să contribuie la conturarea unui viitor digital mai sigur.

Recomandări:

Asigurați participarea semnificativă și continuă a copiilor la elaborarea politicilor publice, cu structuri clare și sesiuni de feedback care să arate modul în care contribuția copiilor influențează deciziile, în special în domeniul siguranței digitale, educației și reglementării.

Creați în comun materiale de politici accesibile și prietenoase cu copiii, care să reflecte experiențele diverse ale copiilor, inclusiv ale celor cu dizabilități, pentru a sprijini implicarea informată și incluzivă în guvernanța digitală.

Consolidarea sistemelor pentru crearea unui mediu favorabil

Promovarea bunăstării digitale a copiilor în Europa necesită o abordare holistică, de consolidare a sistemelor, care depășește intervențiile fragmentate sau specifice. Bazate pe cadrul socioecologic, atât modelele de protecție a copilului, cât și cele care vizează întreaga școală pun accent pe eforturi coordonate la toate nivelurile - individual, interpersonal, instituțional și sistemic. Aceste modele promovează alfabetizarea digitală, controlul emoțiilor și comportamentele online sigure, asigurând în același timp politici și practici incluzive și sustenabile în școli, comunități și sisteme naționale.

Trecerea de la retorică la practică necesită un angajament al întregului ecosistem, care să cuprindă guvernul, industrii, școli, familii și societatea civilă, pentru a finanța, coordona și normaliza o viziune holistică asupra bunăstării digitale a copiilor

Interviu Rhiannon-Faye McDonald, Mai 2025

Pilonii cheie ai acestei abordări sunt dezvoltarea profesională a profesorilor și educatorilor în domeniul alfabetizării digitale, rezilienței și bunăstării, alături de implicarea activă a părinților și îngrijitorilor, care joacă un rol crucial în modelarea experiențelor digitale ale copiilor. Cercetările arată că cele mai eficiente strategii de bunăstare digitală sunt create în comun prin parteneriate puternice între familii și școli. Cu toate acestea, atât educatorii, cât și îngrijitorii se simt nepregătiți pentru a sprijini copiii, acuzând lacune în cunoștințe și lipsă de încredere. Copiii înșiși solicită investiții mai mari în educarea adulților de încredere cu privire la riscurile online, platforme și strategii de protecție. Inițiativele de succes promovează spații lipsite de prejudecăți pentru dialog și colaborare, împuternicind îngrijitorii ca facilitatori relaționali, mai degrabă decât ca monitori, și asigurând un sprijin constant pentru copii, atât acasă, cât și la școală. Alfabetizarea digitală de înaltă calitate este importantă și, ca parte a unei abordări de consolidare a sistemului, ar trebui să meargă mână în mână cu principiile de siguranță prin proiectare, responsabilitatea tehnologică și responsabilități mai ample ale ecosistemului pentru diverșii actori care mențin o experiență digitală sigură și echilibrată pentru copii și tineri.

Recomandări:

Încurajați abordările de consolidare a sistemului și cele la nivelul întregii școli care integrează bunăstarea digitală în politici, medii de învățare și strategii mai ample de sănătate mintală și incluziune. Bunăstarea digitală trebuie să fie integrată în cultura, etosul, politicile și rutinele zilnice ale școlii. Aceasta include, de asemenea, colaborarea atât cu părțile interesate, cât și cea intersectorială, de exemplu, prin parteneriate între școli și profesioniști în sănătate mintală, furnizori de EdTech și organizații de alfabetizare media.

Consolidați formarea și dezvoltarea profesională a profesorilor (și, prin asociere, a părinților/îngrijitorilor) în domeniul bunăstării și siguranței online, angrenarea familiilor și promovarea unor parteneriate solide între școală și părinți prin implicarea părinților/îngrijitorilor în inițiativele de bunăstare digitală prin instruire, ateliere și proiecte comune.

Integrarea online – recunoașterea interconexiunii dintre online/offline

Există o recunoaștere tot mai mare a faptului că viața digitală și cea fizică a copiilor sunt profund interconectate, formând un continuum care necesită intervenții integrate, mai degrabă decât izolate. O abordare școlară completă a bunăstării digitale, aprobată de Comisia Europeană și UNESCO, pledează pentru integrarea siguranței online în programele existente privind bullying-ul, sănătatea sexuală și educația relațională, pentru a transmite mesaje consecvente privind demnitatea, consimțământul și respectul reciproc, atât în contexte online, cât și offline. Dovezile arată că majoritatea riscurilor online și a comportamentelor dăunătoare reflectă dinamica colegilor și modelele de relaționare existente, întărind necesitatea unor modele de prevenție care să îi pregătească pe tineri să navigheze în interacțiuni sociale complexe și în toate contextele.

Reflecția etică, ca parte a alfabetizării digitale, îi ajută pe copii să gândească critic despre implicațiile morale și sociale ale acțiunilor și experiențelor lor în mediile digitale. Aceasta abordare încurajează discuțiile orientate spre valori, luarea unor decizii atente, empatia și un simț în creștere al responsabilității, atât pentru sine, cât și pentru ceilalți. În plus, bunăstarea digitală include sănătatea fizică: utilizarea prelungită a ecranelor afectează organismul prin inactivitate și efort, ceea ce face esențial ca intervențiile să adreseze întregul spectru al implicării digitale a copiilor: social, emoțional și fizic.

Trebuie să avem conversații bazate pe valori cu copiii, conversații care să îi pregătească să navigheze prin această lume cât mai rezilienți și cât mai sănătoși posibil. Astfel încât să poată spune: „Mă retrag acum. Nu mai vreau să fac parte din această rețea. Îmi las smartphone-ul deoparte și mă întâlnesc cu prietena mea.

Interviu Silke Müller, Iunie 2025

Recomandare:

Promovați o abordare echilibrată și incluzivă a alfabetizării digitale, care să depășească strategiile restrictive sau exclusiv protectoare, prin integrarea modulelor de siguranță online în programele existente, prin încurajarea unor obiceiuri sănătoase online/offline, prin predarea rezilienței la riscurile online și prin sublinierea potențialului tehnologiei de a sprijini creativitatea, incluziunea și libertatea de acțiune a elevilor.

Atenție pe etapele de dezvoltare ale copiilor și accent pe reziliența lor

Întrucât mediile digitale devin nelipsite din viața copiilor, o promovare a rezilienței digitale este mult mai importantă decât încercarea de a-i proteja pe copii de toate riscurile. Reziliența permite copiilor să gestioneze situații și să se recupereze după provocările online prin control emoțional, gândire critică și alfabetizare digitală. O abordare bazată pe puncte forte și adecvată vârstei recunoaște capacitățile în evoluție ale copiilor și sprijină dezvoltarea lor, în special în timpul adolescenței, când aprobarea din partea colegilor și statutul social joacă un rol esențial în starea de bine. În loc să evite adversitatea, copiii învață prin experiență ghidată și dialog să transforme provocările în oportunități de creștere. Inițiative precum modelul de Reziliență Digitală al Regatului Unit și Anul 2025 al Educației pentru Cetățenie Digitală al Consiliului Europei subliniază necesitatea unor abordări incluzive, bazate pe drepturi, care să îi pregătească pe copii pentru a participa în siguranță, empatic și cu încredere la viața online.

Recomandări:

Elaborați politici și inițiative adaptate dezvoltării copiilor și abordărilor diferențiate între grupele de vârstă (de exemplu, copilăria timpurie, copilăria mijlocie, adolescență) și aliniați protecțiile și sprijinul digital în consecință.

Promovați reziliența digitală ca o competență de bază prin încurajarea empatiei și a cetățeniei digitale pozitive, de exemplu prin promovarea unor programe care ajută copiii să înțeleagă impactul emoțional al comportamentului online, încurajând interacțiuni respectuoase și empatic.

„Prejudiciile legate de reputație îi lovesc cel mai puternic pe adolescenți, deoarece statutul social contează atât de mult la această vârstă

Interviu cu Charlotte Aynsley, Mai 2025

Recunoașterea și integrarea diversității copiilor

Politicile privind bunăstarea digitală îi tratează adesea pe copii ca pe un grup uniform, ignorând diversele lor etape de dezvoltare, contextele sociale și circumstanțele de viață. Promovarea egalității digitale necesită o abordare incluzivă și intersecțională, care să ia în considerare identități care se suprapun, cum ar fi genul, dizabilitatea, statutul socioeconomic, etnia și geografia. Acești factori modelează felul în care copiii accesează și interacționează cu lumea digitală, iar modul în care sunt afectați contribuie, de asemenea, la disparități accentuate în incluziunea digitală. Strategiile trebuie adaptate pentru a reflecta aceste realități variate, pentru a asigura accesul echitabil la oportunitățile digitale și protecția împotriva pericolelor, în special pentru fete, copii cu dizabilități și cei proveniți din medii marginalizate.

Cercetările evidențiază faptul că cei din familii cu venituri mici, din zonele rurale și cei cu tulburări de neurodezvoltare se confruntă cu cele mai mari bariere în calea incluziunii digitale, fiind adesea lipsiți de tehnologie accesibilă și sprijin specific. Această excluziune poate duce la izolare socială, rezultate educaționale reduse și o expunere crescută la riscuri online. Fără un design centrat pe utilizator și politici incluzive, platformele digitale pot accentua inegalitățile existente. Prin urmare, o perspectivă intersecțională este esențială pentru a asigura că inițiativele de bunăstare digitală ajung și sprijină persoanele cele mai vulnerabile, permițând tuturor copiilor să participe pe deplin și în siguranță la viața digitală.

Recomandări:

Adoptați un cadru intersecțional în politici și practici care să abordeze nevoile grupurilor marginalizate și subreprezentate, recunoscând modul în care vulnerabilitățile suprapuse agravează riscurile digitale și excluziunea (Stefanidi, 2023; OECD, 2025b).

Asigurați echitatea, incluziunea și adecvarea la vârstă în toate inițiativele și programele care sprijină reziliența digitală și bunăstarea copiilor, prin includerea unui sprijin special pentru copiii proveniți din medii defavorizate, zone rurale, grupuri minoritare, copiii din familii cu venituri mici și cei cu dizabilități.

Utilizarea abordărilor bazate pe dovezi

În ciuda atenției tot mai mari acordate bunăstării digitale a copiilor, strategiile actuale duc adesea lipsă de o bază solidă de dovezi din cauza lacunelor în cercetare, a cadrelor de măsurare slabe și a subreprezentării grupurilor marginalizate acolo unde există dovezi. Acest lucru limitează eficacitatea intervențiilor, în special pentru copiii care se confruntă cu inegalitate și discriminare.

Dovezile rămân fragmentate, în special în ceea ce privește modul în care experiențele digitale modelează identitatea și normele sociale, cu puține analize intersecționale disponibile. Monitorizarea și evaluarea eforturilor de bunăstare digitală sunt inconsistente în Europa, iar puține școli evaluează sistematic impactul acestora. Pentru a îmbunătăți rezultatele, sunt necesare cadre robuste care să includă dimensiunile emoționale și civice ale cetățeniei digitale. Copiii, în special cei care se confruntă cu discriminarea, ar trebui să fie implicați activ și semnificativ în proiectarea cercetărilor sau în generarea de dovezi în general, precum și în eforturile de evaluare. Vocile lor trebuie reprezentate în mod autentic și trebuie să determine acțiuni concrete, în special pentru categoriile cele mai afectate de excluziune.

Recomandări:

Eliminați lacunele existente în cercetarea privind bunăstarea digitală a copiilor, în special în ceea ce privește intersecționalitatea, și consolidarea generării de dovezi dezagregate în funcție de vârstă, sex, etnie, dizabilitate și statut socioeconomic.

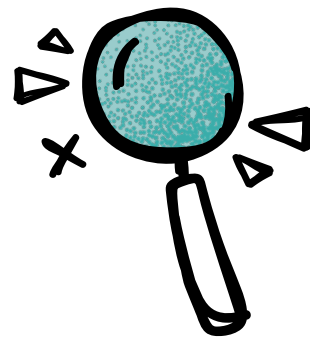
Stabiliți și sprijiniți sisteme de monitorizare și evaluare de bună calitate, pentru bunăstarea digitală a copiilor, prin investiții în dezvoltarea unor metodologii și instrumente robuste care să măsoare reziliența și bunăstarea digitală a copiilor în mod holistic.

Luați în considerare, de exemplu, un sistem de evaluare pentru aplicații și dispozitive – similar etichetelor nutriționale sau avertismentelor de conținut. O aplicație ar putea primi o etichetă verde care indică absența riscurilor comportamentale (cunoscute), în timp ce o alta ar putea fi marcată cu galben pentru a sugera o utilizare moderată și cu roșu pentru a semnala buna documentare a caracteristicilor de design care creează dependență. Aceste avertismente ar putea, teoretic, să intre în detalii specifice, cum ar fi: „Poate afecta semnificativ durata de atenție, controlul emoțiilor sau ciclurile de somn ”.

Interviu cu Tyler Shores, Mai 2025

CONSTATĂRI

Bunăstarea digitală a copiilor în ecosistemul actual

În ultimul deceniu, Uniunea Europeană a construit o arhitectură de reglementare stratificată pentru protejarea și pregătirea copiilor europeni în era digitală. Prin intermediul unor instrumente juridice, strategii specifice centrate pe copil, politici bazate pe dovezi și instrumente operaționale, a fost creat un cadru de reglementare care se consolidează permanent și este aliniat la drepturile copilului, considerat pe scară largă drept cel mai cuprinzător model de protecție digitală la nivel global.

Regulamentul general privind protecția datelor (RGPD) impune respectarea confidențialității din momentul proiectării și stabilește nevoia de consimțământ gradual în funcție de vârstă (13-16 ani) pentru furnizorii de servicii de informații (ISP), ceea ce determină dezvoltarea unor coduri de proiectare adecvate vârstei în toate statele membre. Legea privind serviciile digitale (DSA) impune fiecărui intermediar să identifice și să atenueze „riscurile sistemice” pentru minori și interzice publicitatea comportamentală adresată minorilor, împuternicind în același timp Comisia Europeană (CE) să auditeze „platforme online foarte mari” (de exemplu, Instagram, TikTok, Snap) și motoarele de căutare (VLOP- very large online platforms/VLOSE- very large search online engines). Revizuirile din 2018 ale Directivei privind serviciile media audiovizuale (DSMA) extind regulile de difuzare privind conținutul dăunător, sponsorizarea și comunicările comerciale și către platformele video la cerere și de partajare video, în mod expres pentru a proteja minorii de conținutul dăunător de pe rețelele de socializare.

Atât Regatul Unit, cât și Turcia se implică în peisajul politicilor digitale ale Uniunii Europene în moduri distincte, modelate de istoricul lor de reglementare și de contextele geopolitice. În Regatul Unit, cadrele actuale se aliniază cu agenda digitală a UE, în special în ceea ce privește protecția online a copiilor și guvernanta datelor, dar diferă în ceea ce privește mecanismele juridice și aplicarea acestora. Legea privind siguranța online din 2023 din Regatul Unit și Codul de proiectare adecvat vârstei (denumit Codul copiilor) reflectă și, în unele domenii, depășesc ambițiile de reglementare ale UE. De exemplu, Codul copiilor operaționalizează principiile GDPR și le extinde dincolo de acesta, cum ar fi, prin standarde de proiectare obligatorii adaptate nevoilor copiilor. Regimul de reglementare al Regatului Unit prevede, de asemenea, mecanisme de aplicare mai puternice (de exemplu, competențele semnificative de investigare ale Ofcom) și un domeniu de aplicare mai larg (dincolo de planurile de proiectare adecvate vârstei). Turcia se aliniază selectiv la reglementările UE, iar cadrul național prevăzut de Legea nr. 5651 (Legea privind reglementarea publicațiilor pe Internet și combaterea infracțiunilor comise prin intermediul acestor publicații) este mai restrictiv din punct de vedere al conținutului și mai securizat, reflectând prioritățile naționale legate de moralitate, securitate națională și ordine publică, mai degrabă decât drepturile copiilor sau participarea copiilor în sine. Protecția datelor este reglementată de Legea privind protecția datelor cu caracter personal (KVKK, Legea nr. 6698), care a fost modelată în linii mari pe GDPR-ul UE. Cu toate acestea, aceasta nu este pe deplin echivalentă, deoarece îi lipsesc garanții specifice pentru datele copiilor în comparație cu GDPR-ul sau Codul copilului din Regatul Unit. Turcia participă la dialoguri regionale (de exemplu, prin Convenția de la Budapesta a Consiliului Europei); totuși, persistă lacune în aplicarea legii și în alfabetizarea digitală a publicului, limitând impactul eforturilor sale de reglementare.

Inovațiile continue în materie de îndrumări și aplicare a legii, cum ar fi aplicația la nivelul UE pentru verificarea vârstei și păstrarea confidențialității, lansată în iulie 2025, demonstrează disponibilitatea UE de a operaționaliza aceste îndatoriri pe măsură ce piețele digitale evoluează. Completând aceste obligații legale, strategia „Un internet mai bun pentru copii Plus” (BIK+), adoptată în mai 2022, operaționalizează principiile drepturilor copilului prin trei piloni integrați: crearea unui mediu digital sigur, pregătirea copiilor și a îngrijitorilor în domeniul competențelor digitale și sprijinirea participării semnificative a tinerilor. Inițiativa ajunge anual la peste 30 de milioane de europeni prin intermediul rețelei de centre „Safer Internet”, a

liniilor telefonice dedicate și a unui portal de resurse actualizat continuu și a devenit o prioritate politică declarată în aproape fiecare stat membru. Smahel și colegii săi (2020) au demonstrat prin intermediul sondajului EU Kids Online, că, deși majoritatea copiilor europeni evită să facă rău, expunerea la mesaje de ură afectează până la 48% dintre copiii cu vârste cuprinse între 12 și 16 ani din țările cu cel mai mare risc, iar conținut de tip autovătămare ajunge la mai mult de jumătate dintre copiii din Cehia, Polonia, Serbia și Finlanda. Aceste date sunt luate în considerare în evaluările de risc DSA, în viitorul set de instrumente al UE pentru asigurarea vârstei și în campaniile de alfabetizare digitală la nivel local din întreaga Europă.

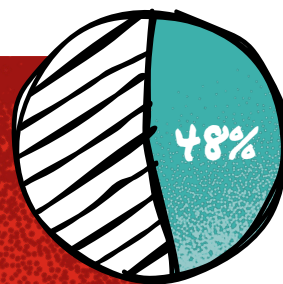
În ciuda acestui cadru de reglementare cuprinzător la nivel european, disparitățile între statele membre persistă. Acestea includ domenii precum verificarea vârstei, moderarea conținutului și alfabetizarea digitală. Legislația națională privind verificarea vârstei variază, introducând uneori cerințe mai stricte sau mai laxe. Acest lucru duce la o aplicare fragmentată și la discrepanțe în privința standardelor. Comisia Europeană lucrează la soluții armonizate, cum ar fi o verificare a vârstei la nivelul UE care să protejeze confidențialitatea, dar nu are o abordare tehnologică unificată. Garantarea vârstei este o suită amplă de măsuri bazate pe drepturi incluzând verificarea vârstei, estimarea și semnalele contextuale, care permit serviciilor să trateze copiii ca atare, fără a solicita mai multe date decât este necesar. Verificările fiabile, care păstrează confidențialitatea, devin poarta de acces către protecții precum interdicțiile de publicitate, obligațiile de siguranță din proiectare și filigranarea cu inteligență artificială, așa cum este semnalat de viitorul set de instrumente UE pentru garantarea vârstei și de aplicația paneuropeană de verificare a vârstei din iulie 2025. Cu toate acestea, experiența arată că modelele universale, complexe, se pot întoarce împotriva intereselor pentru care au fost create.

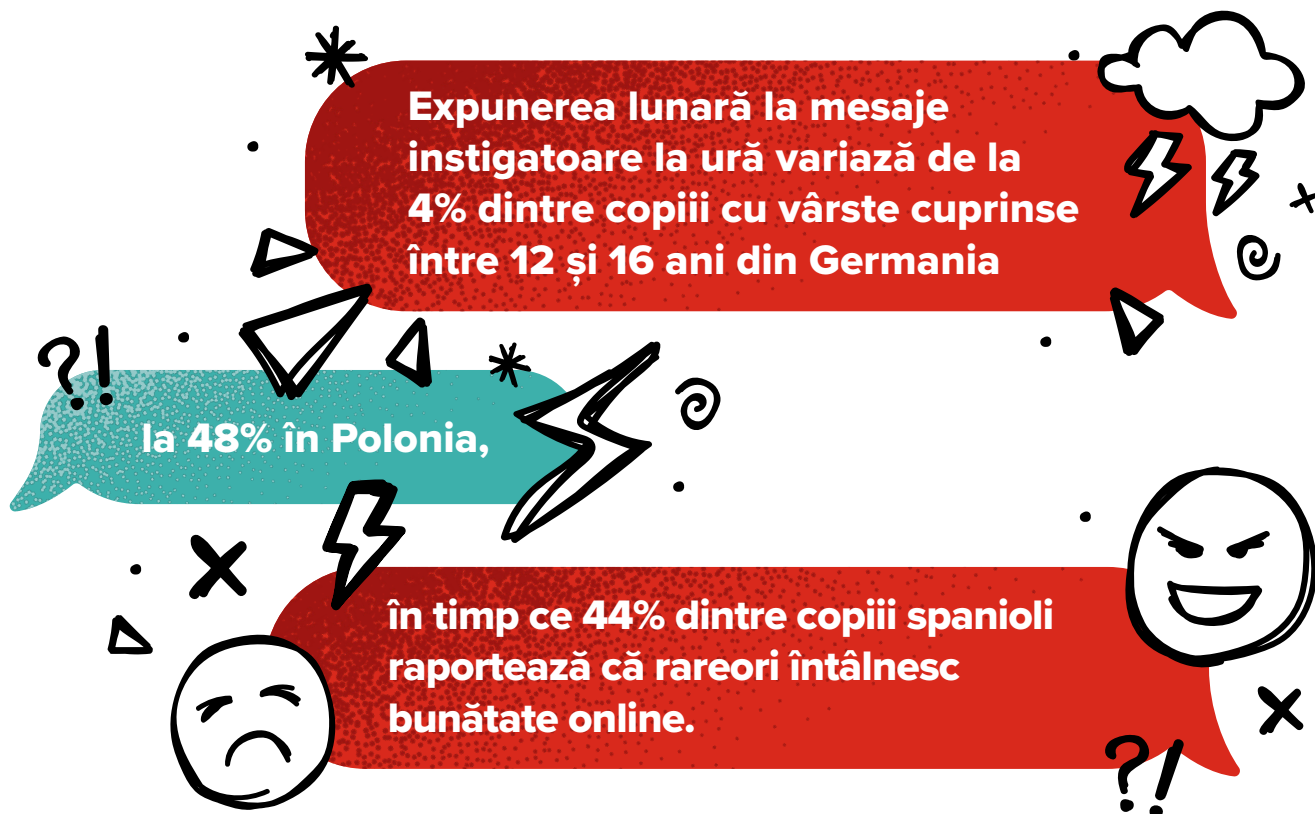
Grupurile vulnerabile, inclusiv tinerii imigranți,

copiii aflați în plasament sau familiile fără acte de identitate oficiale, riscă să fie excluse din platformele de învățare și din spațiile de învățare. Acest lucru poate împiedica dezvoltarea bunăstării lor și poate duce la o creștere a inegalităților pe care sistemul de protecție încearcă să le abordeze. Politica și soluțiile trebuie să fie proporționale și bazate pe Convenția Națiunilor Unite cu privire la Drepturile Copilului (UNCRC). În plus, guvernele și serviciile ar trebui să ia în considerare mai multe căi de conformitate, astfel încât niciun copil să nu fie exclus. Această abordare ar putea include măsuri precum capacitățile de estimare a dispozitivelor sau integrarea acreditărilor emise de școli în sistemele educaționale. În cele din urmă, aceste soluții trebuie să implice atât minimizarea datelor, cât și audituri independente, pentru a împiedica statele sau platformele să treacă la supraveghere. Totodată ar trebui să existe îndrumări clare pentru sectorul educației, astfel încât școlile să poată transforma verificările tehnice în oportunități didactice despre confidențialitate și drepturi. Cu condiția să fie elaborată corespunzător, garantarea vârstei poate permite o participare mai sigură și mai incluzivă în cadrul ecosistemului digital.

Deși DSA oferă un cadru legal comun de la care se poate porni, diferențele la nivelul statelor membre continuă să compromită siguranța online și bunăstarea digitală. De exemplu, legea franceză SREN obligă site-urile cu conținut pornografic și alte platforme considerate cu risc ridicat să implementeze mecanisme de verificare a vârstei, fie prin metode de tip „dublu-orb”, fie prin tehnologii de recunoaștere facială care blochează accesul. În Spania, proiectul de lege privind protecția minorilor în mediile digitale crește vârsta minimă pentru deschiderea unui cont de socializare de la 14 la 16 ani și leagă această regulă de sisteme eficiente de verificare a vârstei (totuși, acest lucru va depinde de organismele publice implicate în operarea și furnizarea de resurse pentru conformitate la nivelul UE și al statului spaniol). CE încearcă să acopere decalajul în materie de aplicare cu un

**Expunerea la mesaje de ură
afectează până la 48% dintre
copiii cu vârste cuprinse între
12 și 16 ani din țările cu cel
mai mare risc.**

instrument de verificare a vârstei la nivelul UE care protejează confidențialitatea, introdus în iulie 2025, dar resursele din spatele acestei măsuri nu identifică o tehnologie specifică, unică, lăsând în grija statelor membre să localizeze soluția. Drept urmare, companiile trebuie să gestioneze mai multe standarde tehnice complexe și stiluri de supraveghere, în timp ce platformele și serviciile transfrontaliere pot continua să profite de punctele slabe.

În mod similar, moderarea conținutului este implementată în mod inconsistent. Conform DSA, platformele trebuie să aloce resurse pentru moderare pentru toate limbile UE; cu toate acestea, acest lucru nu este valabil pentru unele dintre limbile UE mai puțin vorbite. Expunerea copiilor la conținut dăunător variază, de asemenea, datele EU Kids Online arătând o expunere lunară la mesaje instigatoare la ură variind de la 4% dintre copiii cu vârste cuprinse între 12 și 16 ani din Germania la 48% în Polonia, în timp ce 44% dintre copiii spanioli raportează că rareori întâlnesc bunătate online (Smahel și colab., 2020).

În cele din urmă, este necesară o adaptare continuă a reglementărilor pentru a oferi protecție împotriva amenințărilor emergente, cum ar fi conținutul dăunător generat de inteligența artificială, deepfake-urile și riscurile algoritmice. Cadrele de reglementare actuale nu țin pasul cu ritmul evoluțiilor tehnologice, ceea ce denotă că

ar putea fi necesară o abordare diferită, holistică, înrădăcinată în principiile existente privind protecția și drepturile copilului. IA generativă a redus atât barierele ce țin de costuri, cât și pe cele legate de competențe pentru producerea de materiale dăunătoare. Materialele sintetice care conțin abuzuri sexuale asupra copiilor (CSAM) circulă la scară industrială, Internet Watch Foundation (2024) înregistrând peste 20.000 de imagini generate de inteligența artificială de pe un singur forum darkweb într-o lună, dintre care o șesime au arătat abuzuri asupra copiilor sub 10 ani. Europol a coordonat o operațiune la începutul anului 2025 și a arestat 25 de infractori din 19 țări pentru comercializarea de conținut abuziv fabricat de inteligența artificială. Tehnologia deep-fake vizează din ce în ce mai mult copiii, incidentele la nivel global crescând cu 550% din 2019 și cu 81% de la începutul anului 2025. Acest fenomen este determinat de o combinație de factori din întregul ecosistem digital, inclusiv bariere tehnice mai mici, accesibilitate sporită la instrumente și cerere exploatare, toate în contextul unei aplicări globale slabe și a unor zone juridice gri care nu reușesc să gestioneze în mod adecvat aceste riscuri (Thorn, 2024).

Sistemele cu algoritmi de recomandare sunt principalul vinovat pentru efectele negative, testele controlate demonstrând că TikTok împinge la câteva minute videoclipuri cu autovătămare și tulburări de alimentație către conturile adolescenților. Auditul Amnesty International (2023) a constatat că fluxul

Tehnologia deep-fake vizează din ce în ce mai mult copii, incidentele la nivel global crescând cu 550% din 2019 și cu 81% de la începutul anului 2025.

„Pentru tine” amplifică în mod curent conținut care induce anxietate copiilor în întreaga lume. Dintr-o perspectivă de reglementare, acest lucru creează dificultăți în elaborarea și implementarea unor standarde solide, riguroase și utile. Legea Uniunii Europene din 2024 privind inteligența artificială clasifică sistemele susceptibile de a dăuna sănătății fizice sau mintale a unui copil ca fiind cu risc ridicat și impune furnizorilor să integreze principii de siguranță și transparență și marcasele false, însă aplicarea completă nu va avea loc decât la sfârșitul anului 2026. Legea privind inteligența artificială (DSA) impune platformelor să abordeze riscurile sistemice pentru copii. Cu toate acestea, primele investigații se bazează încă pe îndrumări, în loc să impună standarde tehnice stricte pentru conținuturile media sintetice sau audituri algoritmice specifice copiilor.

O soluție mai nuanțată implică implementarea unor măsuri de tranziție care să protejeze copiii, permițându-le în același timp să se bucure de aspectele pozitive ale vieții lor digitale. Printre exemple se numără angajamentele voluntare ale companiilor de a marca mediile sintetice și de a limita designul manipulativ emoțional orientat către copii; audituri algoritmice intermediare și evaluări ale riscurilor axate pe impactul pe care îl au asupra copiilor; și o raportare sporită a transparenței, adaptată riscurilor specifice copiilor. De asemenea, ar trebui incluse condiții de protecție a copiilor în procedurile de achiziții publice și de finanțare a platformelor, fiind necesară o aliniere din timp cu viitoarele standarde juridice. În paralel, ar trebui implementate grupuri intersectoriale de protecție și inițiative accelerate de alfabetizare digitală pentru a pregăti copiii și îngrijitorii acestora astfel încât să poată să gestioneze potențialele daune. Aceste măsuri sunt cruciale pentru a proteja drepturile copiilor înainte ca legile să fie complet implementate și pentru a încuraja o cultură proactivă a conformității. Charlotte Aynsley a sugerat că o modalitate de a îmbunătăți siguranța copiilor ar fi să se coreleze profiturile platformelor cu rezultatele

în materie de siguranță. Aceasta consideră că legarea succesului comercial direct de performanța în siguranță este cea mai eficientă și probabilă metodă pentru a accelera progresul. (interviu, mai 2025). Charlotte Aynsley a afirmat cât de important este „să-i facem pe acționari responsabili pentru siguranță... să asociem indicatorii de siguranță cu recompensele financiare ale acționarilor” , deoarece, fără o presiune financiară puternică, povara rămâne asupra școlilor, părinților și ONG-urilor (interviu, mai 2025).

Practicienii se concentrează din ce în ce mai mult pe aspecte precum interesul superior al copilului, respectarea implicită a vieții private și dreptul copiilor la participare și în luarea deciziilor. Raportul Innocenti (2024) al Biroului de cercetare UNICEF privind inteligența artificială generativă susține că normele privind drepturile copiilor oferă o anumită structură/un cadru în absența unor reguli care nu sunt încă scrise. Contribuțiile organizațiilor societății civile (OSC) la Codul UE privind siguranța online menționează importanța gestionării acestor sisteme de recomandare. Raportul BIK Policy Monitor 2025 și rapoartele conexe (O'Neill și Dopona , 2025) indică un domeniu în curs de maturizare, dar încă fragmentat. Raportul solicită strategii mai integrate, sisteme de date robuste și atenție asupra opiniilor și drepturilor copiilor. Deși s-au înregistrat progrese evidente în dezvoltarea și implementarea politicilor, există încă o lipsă de coerență între diferitele sectoare și niveluri. Este necesar să se abordeze lacunele existente între politici și practică. Participarea activă a copiilor și tinerilor în comunitățile lor este fundamentală pentru a construi un mediu digital cu adevărat incluziv și responsabil pentru toți copiii. Deși riscul de abuzuri, cum ar fi exploatarea sau manipularea coercitivă, rămâne constant, amploarea și viteza cu care inteligența artificială poate reproduce aceste abuzuri fac ca problema să devină și mai urgentă. Prin urmare, este necesară o abordare consistentă, bazată pe drepturi, pentru a gestiona riscurile emergente.

Factorii de stres digital la copii – costul hiperconectivității și al normelor sociale

Copiii din Europa raportează o serie de factori de stres digital, inclusiv hărțuire cibernetică, supraîncărcarea cu informații și dezinformarea, caracteristici de design care creează dependență, cum ar fi derularea infinită și redarea automată, teama de a rata ceva și comparațiile sociale (O'Neill și Döpona, 2025), hărțuirea fiind principala preocupare online (interviu cu Charlotte Aynsley, mai 2025). Un studiu realizat de Salvați Copiii România în 2025 privind efectele hărțuirii cibernetică asupra bunăstării emoționale a copiilor a constatat că acei copii care au fost victime ale cel puțin unui tip de hărțuire cibernetică au semnificativ mai multe probleme de concentrare, se simt anxioși în legătură cu mersul la școală sau se gândesc să chiulească de la școală, se simt fără speranță, raportează că au coșmaruri sau s-au gândit să se rănească. Jumătate (50%) dintre copiii intervievați au declarat că au fost jigniți prin adresarea unor cuvinte ofensatoare sau insulte care le-au provocat frică, iar 45% dintre ei spun că acest lucru s-a întâmplat în ultima lună. Un sfert (26%) dintre copii au raportat că au avut dificultăți să adoarmă după un incident online, 6% afirmând că acest lucru se întâmplă frecvent (Salvați Copiii România, 2025).

„Hiperconectivitatea” copiilor are consecințe asupra sănătății, dezvoltării și viitorului lor (O'Neill și Döpona, 2025), iar acești factori de stres sunt asociați la copii și tineri atât cu creșterea problemelor de sănătate mintală, de exemplu, anxietatea și depresia, cât și cu consecințe externalizate, cum ar fi agresivitatea (Li și colab., 2024). Un studiu recent (OCDE, 2025b) care a inclus factorii de stres digital raportați de studenții din diferite țări OCDE a constatat că aproximativ 1 din 6 (17%) tineri de 15 ani se simt anxioși când nu au dispozitivele la îndemână, iar o treime (35%) sunt în contact online constant cu prietenii. 1 din 10 (10%) raportează o utilizare problematică a rețelelor sociale, cu rate mai mari (14%) în rândul copiilor proveniți din familii de imigranți. În România, Salvați Copiii (2024) a constatat, prin intermediul serviciilor sale de asistență, că în ultimii doi ani, unul din trei copii cu vârste cuprinse între 8 și 17 ani a prezentat o formă de tulburare emoțională, cum ar fi anxietatea sau depresia, cauzată de expunerea prelungită la rețelele sociale.

Spania, fată, 16 ani: Ei bine, cred că îl folosesc puțin prea mult, pentru că mai ales cu TikTok, începi la șase, gen „doar cinci minute”, apoi dintr-o dată e opt și jumătate și toată seara a trecut.

Salvați copiii Spania, 2024

În plus, o serie de studii descriu modul în care expunerea tot mai mare a copiilor la conținut dăunător, cum ar fi mesajele instigatoare la ură, desensibilizarea la violență și promovarea comportamentelor dăunătoare, le afectează bunăstarea și drepturile în general (The Lancet Digital Health, 2024) (Hollis și colab., 2020), (Kardefelt Winther și colab., 2023), experții confirmând că adolescenții raportează frecvent că văd „lucruri oribile, îngrozitoare” în fluxurile lor de conținut (interviu cu Charlotte Aynsley, mai 2025). Pe lângă acestea, experții evidențiază și factorii de stres digital emergenți, precum misoginia și masculinitatea toxică, inclusiv răspândirea nudității false, exploatarea sexuală financiară a băieților și rușinea și auto-învinovățirea în urma abuzurilor bazate pe imagini, adesea întărite de narațiuni de învinovățire a victimei (interviu cu Rhiannon-Faye McDonald, interviu cu Charlotte Aynsley, mai 2025). Acest lucru este confirmat de copiii din întreaga lume, care au subliniat faptul că genul le influențează atât accesul la tehnologia digitală, cât și sentimentul de siguranță online (Third și Moody, 2021).

Într-adevăr, efectele negative digitale au consecințe semnificative și specifice genului pentru copii și tineri, influențându-le în moduri distincte sănătatea mintală, siguranța și dezvoltarea socială. Expunerea repetată online la norme sociale și de gen dăunătoare poate consolida și amplifica aceste mesaje nocive, mai ales că platformele online permit răspândirea lor mai rapidă și vizualizarea lor mai largă. Acest lucru poate crea un fals sentiment de normalitate, determinându-i pe copii să creadă că un astfel de comportament este tipic sau acceptabil. Platformele online tolerează sau chiar glorifică adesea comportamentele și mesajele toxice, contribuind la medii în care ura, hărțuirea și abuzul sunt normalizate (Mandryk și colab., 2023). În timp,

copiii pot internaliza aceste norme dăunătoare.

Fetele și tinerele femei sunt deosebit de vulnerabile la conținutul online care perpetuează idealuri de frumusețe nocive, ceea ce duce adesea la o nemulțumire crescută față de propriul corp și la probleme de sănătate mintală. Organizația Mondială a Sănătății (2025) subliniază faptul că tinerii cei mai vulnerabili, în special fetele, sunt afectate în mod disproporționat de impactul negativ al tehnologiilor digitale, inclusiv al rețelelor sociale, care pot amplifica problemele existente în materie de sănătate mintală. Charlotte Aynsley observă că fetele se confruntă cu presiuni legate de imaginea corporală, care sunt exacerbate online prin algoritmi care învață rapid interesul unei adolescente pentru haine sau fitness, de exemplu, apoi le transmit conținut exacerbant, care le poate dauna stimei de sine (interviu, mai 2025).

Copiii sunt, în general, de acord că fetele sunt mai predispuse la riscuri online și au atribuit acest lucru normelor sociale de gen care întăresc standarde diferite pentru comportamentul băieților și al fetelor, atât online, cât și offline (Third și Moody, 2021). Fetele sunt mai predispuse să se confrunte cu abuzuri online bazate pe gen, cum ar fi hărțuirea sexuală, remarcile misogine și expunerea la pornografie degradantă sau violentă (Papamichail și Sharma, 2019; Children's Commissioner, 2023). Violența digitală bazată pe gen este o continuare a violenței de gen offline, amplificată acum de instrumente digitale precum rețelele sociale, aplicațiile de mesagerie și platformele online, iar adolescenții normalizează adesea aceste comportamente, în special în relațiile romantice (Salvați Copiii Spania, 2024). Aceste experiențe nu numai că le dăunează bunăstării psihice, dar și întăresc normele de gen restrictive care le subminează autonomia și siguranța în mediile digitale (NSPCC, 2025).

Spania, fată 16: Problema este că, dacă o femeie postează ceva, este deja percepută ca fiind provocatoare sau că face ceva greșit, dar dacă un bărbat postează același lucru, este cel mai tare din lume.

Salvați Copiii Spania, 2024

În cazul băieților, impactul de gen se poate manifesta prin expunerea la conținut violent și misogin, în special pornografie, care a fost asociată cu dezvoltarea unor atitudini de gen dăunătoare (Papamichail și Sharma, 2019). Băieții care vizualizează în mod regulat astfel de conținut sunt mai predispuși să normalizeze agresivitatea și obiectificarea, contribuind la violența sexuală comisă de colegi (Children's Commissioner, 2023). În timp ce fetele sunt mai frecvent vizate de exploatarea sexuală, băieții sunt, de asemenea, expuși unui risc semnificativ, în special în cazurile de sextorcere, în care sunt constrânși să distribuie imagini explicite și sunt ulterior șantajați. Aceste cazuri sunt adesea sub-raportate din cauza rușinii, a fricii de stigmatizare sau a preocupărilor legate de masculinitate. Organele de aplicare a legii și agențiile de protecție a copilului au subliniat faptul că băieții pot fi mai puțin predispuși să dezvăluie abuzurile, ceea ce face esențial ca eforturile de prevenire și sprijin să fie incluzive din punct de vedere al genului și documentate despre traume (NCA, 2024). Aceste dinamici subliniază nevoia urgentă de educație digitală și strategii de protecție care să fie sensibile la riscurile distincte cu care se confruntă toți copiii.

Cu toate acestea, copiii sunt expuși online unor norme dăunătoare nu doar identităților de gen conexe, ci și altor identități minoritare. Normele sociale privind discriminarea și stigmatizarea bazate pe vulnerabilități sunt, de asemenea, exacerbate în spațiul online. Discriminarea, subreprezentarea sau reprezentarea eronată a grupurilor minoritare online pot avea, de asemenea, un impact negativ asupra dezvoltării și validării identităților culturale și religioase ale copiilor și pot contribui la probleme de sănătate mintală și bunăstare precară. În general, copiii care se

confruntă cu stigmatizare și discriminare în viața de zi cu zi sunt mai predispuși să sufere de o bunăstare digitală mai precară, deoarece prezintă un risc mai mare de a se confrunta cu abuzuri online (OCDE, 2025b). De exemplu, tinerii cu identități minoritare, cum ar fi persoanele LGBTQIA+ și copiii de culoare, sunt mai expuși să se confrunte cu victimizare online bazată pe identitate (Keighley, 2021; Tao și Fisher, 2022). Aceasta include experiențe directe și indirecte de hărțuire verbală și sexuală, amenințări cu violență fizică și expunerea la discriminare rasială, toate acestea putând contribui la probleme grave de sănătate mintală, cum ar fi depresia și gândurile suicidale. În ciuda accentului tot mai mare pus pe bunăstarea digitală în politicile europene, există încă lacune semnificative în abordarea nevoilor copiilor LGBTQIA+. Copiii LGBTQIA+ sunt expuși în mod disproporționat riscurilor online, cum ar fi hărțuirea și excluderea, însă rămân în mare parte invizibili în strategiile de bunăstare digitală. Nevoile lor de spații online sigure și de sprijin specific sunt rareori abordate în programele școlare sau inițiativele de politici naționale.

Copiii cu dizabilități de neurodezvoltare, cum ar fi tulburarea de spectru autist, tulburarea de deficit de atenție și hiperactivitate (ADHD) și dizabilități de învățare sunt deosebit de vulnerabili în mediile online din cauza dificultăților de comunicare, de înțelegere și control al impulsurilor. Aceste dificultăți pot crește riscul lor de expunere la vătămări online, inclusiv hărțuire cibernetică, exploatare și dezinformare. În plus, capacitatea lor limitată de a interpreta indiciile sociale și de a evalua riscurile îi poate face mai susceptibili la manipulare sau interacțiuni nesigure online (Hellström, 2019; Lough, Flynn și Riby, 2015).

Pași spre o definiție a bunăstării digitale a copiilor

Bunăstarea digitală a copiilor nu este definită uniform în Europa, iar discursurile politice și publice variază considerabil. Atât OCDE, cât și cadrul UE pentru copii în mediul online oferă îndrumări cu privire la bunăstarea digitală a copiilor, dar nu există o definiție unică, agreeată, care să ghideze dezvoltarea coordonată a politicilor și implementarea standardizată a celor mai bune practici în Europa. Acest lucru împiedică, de asemenea, comparabilitatea între țări (O'Neill și Dopona, 2025). OCDE (2025b) notează că bunăstarea digitală este adesea înțeleasă în două moduri: în sens restrâns ca „stare de bine psihologică sau emoțională a copiilor în timpul angajamentelor lor digitale” și, mai larg, ca incluzând „efectele tehnologiei digitale asupra sănătății fizice, socio-emoționale, sănătății mintale, educației și capacității de învățare a copiilor”. Consiliul Uniunii Europene (2022) a descris „Bunăstarea în educația digitală ca un sentiment de mulțumire fizică, cognitivă, socială și emoțională care permite tuturor indivizilor să se implice pozitiv în toate mediile de învățare digitale, inclusiv prin instrumente și metode digitale de educație și formare, să își maximizeze potențialul și autorealizarea și să îi ajute să acționeze în siguranță online și să le sprijine emanciparea în mediile online”. Consiliul subliniază potențialul de a împuternici școlile pentru ca ele să influențeze îmbunătățirea stării de bine a elevilor și a comunității școlare în general (inclusiv a profesorilor și părinților).

Multe strategii naționale includ bunăstarea, deși implementarea variază (OCDE, 2025b). Aproape o treime din țările europene au planuri naționale de acțiune pentru copiii din mediul digital și există exemple de țări, precum Norvegia și Slovacia, în care bunăstarea digitală este integrată în cadre mai largi de protecție a copilului. Sănătatea mintală și bunăstarea

online a copiilor reprezintă o prioritate emergentă, 22 din 29 de țări având măsuri legate de bunăstare implementate sau în curs de dezvoltare (O'Neill și Dopona, 2025). Bunăstarea este din ce în ce mai vizibilă în strategiile naționale de educație digitală, adesea sub umbrela sănătății mintale, siguranței online sau cetățeniei digitale. Deși profunzimea integrării variază (O'Neill și Dopona, 2025), această trecere de la o concentrare pe riscuri și daune la o abordare holistică, care promovează implicarea pozitivă și oportunitățile, este binevenită.

Narațiunile politice și publice despre bunăstarea digitală a copiilor s-au concentrat până în prezent în principal pe daune, mai degrabă decât pe oportunități, menținând vizibilitatea bunăstării digitale în narațiunile parlamentare și media, dar în mare parte printr-o lentilă a riscului și a vinovăției. Charlotte Aynsley a remarcat că articolele din mass-media și propunerile de politici se concentrează pe dependență, timpul petrecut în fața ecranelor și manipulare/exploatare, în timp ce latura pozitivă a existenței online, cum ar fi dezvoltarea sau dobândirea creativității sau a prietenilor, este rareori scoasă în evidență (interviu, mai 2025). Interdicțiile totale sunt un exemplu de subliniere a potențialelor efecte negative în detrimentul recunoașterii oportunităților pentru conexiunile sociale atunci, când sunt utilizate în siguranță. Deși eforturile guvernelor de a asigura o copilărie digitală sigură prin abordarea și întreruperea fenomenelor nocive cu care se confruntă copiii online sunt binevenite, interdicțiile complete pot submina în mod accidental eforturile de promovare a bunăstării digitale a copiilor. Mulți tineri susțin că aceste interdicții nu vor face decât să împingă copiii și tinerii în zone mai puțin vizibile ale spațiului cibernetic, unde este mai dificil să gestionezi riscurile și să previi apariția daunelor. De asemenea, interdicțiile descurajează comunicarea dintre copii și adulți, în special cu părinții și aparținători.

Bunăstarea în educația digitală ca un sentiment de mulțumire fizică, cognitivă, socială și emoțională care permite tuturor indivizilor să se implice pozitiv în toate mediile de învățare digitale, inclusiv prin instrumente și metode digitale de educație și formare, maximizează potențialul de autorealizare și îi ajută să acționeze în siguranță și le sprijină emanciparea în mediile online.

Consiliul Uniunii Europene, 2022

Recunoașterea oportunităților de implicare online a copiilor ajută la corectarea unui model deficitar al vieții digitale a copiilor. Acest sentiment este împărtășit de copii. După cum au afirmat Third și Moody (2021), copiii apreciază profund oportunitățile de a utiliza tehnologia digitală pentru a se exprima creativ și politic și pentru a împărtăși cu lumea cine sunt și ce cred. Ei doresc să utilizeze tehnologiile digitale pentru a se conecta și a învăța și pentru oportunități de a contribui semnificativ la comunitățile lor și de a crea schimbări pozitive în lume. Copiii își doresc, de asemenea, ca adulții să recunoască valoarea activităților digitale pentru învățarea și dezvoltarea lor și să respecte capacitatea lor, în evoluție, de a echilibra independent dreptul lor la timp liber și joacă cu alte drepturi.

Într-adevăr, o definiție a bunăstării digitale a copiilor ar trebui să se bazeze pe o abordare centrată pe drepturi, inspirându-se din Comentariul general nr. 25 (2021) al UNCRC, care subliniază drepturile copiilor la protecție, participare și dezvoltare în mediul digital. De asemenea, ar trebui să se alinieze cu cadre precum modelul de alfabetizare digitală al OCDE și orientările UNICEF (2020), care pledează pentru promovarea rezilienței și a emancipării, mai degrabă decât să se concentreze exclusiv pe restricții. Bunăstarea digitală cuprinde nu numai absența vătămărilor, ci și prezența unor experiențe pozitive, îmbogățitoare, care susțin sănătatea mintală, fizică și socială a copiilor. Aceasta implică echilibrarea riscurilor și oportunităților în moduri care să permită copiilor să prospere online (Livingstone și Stoilova, 2021).

Rhiannon-Faye McDonald este de acord că bunăstarea digitală ar trebui privită ca un concept larg și centrat pe copil, care „este mai mult decât simpla siguranță... Siguranța este o parte a bunăstării, dar este doar un

aspect” (interviu, mai 2025). Bunăstarea cuprinde sănătatea fizică, emoțională și mintală online, cultivarea oportunităților digitale pozitive, dar asigură și creșterea rezilienței și crearea unei „armuri” necesare în cazul experiențelor nocive. Această perspectivă holistică contrastează cu instrumentele și eforturile de politică mai restrictive care încă tratează siguranța online ca sinonim cu bunăstarea. Pentru a sprijini eficient viața digitală a copiilor, programele școlare și îndrumările ar trebui să echilibreze atenuarea riscurilor cu implicarea pozitivă. Aceasta înseamnă combinarea conținutului protector, cum ar fi prevenirea abuzurilor, cu conținut de dezvoltare care încurajează creativitatea, cetățenia digitală și participarea semnificativă online. În esență, acestea sunt două fețe ale aceleiași monede.

În plus, trebuie subliniată concentrarea pe sănătatea mintală ca parte a bunăstării digitale a copiilor. Politica europeană tratează sănătatea mintală ca o condiție prealabilă a succesului transformării digitale. „Abordarea cuprinzătoare a sănătății mintale” a Comisiei din 2023 identifică copiii și tinerii drept o cohortă cu risc ridicat și a angajat peste 1 miliard de euro pentru programe de prevenire și reziliență în mediile educaționale și online. Această concentrare asupra sănătății mintale a fost reiterată în cele mai recente concluzii ale Consiliului UE din mai 2025, solicitând țărilor UE și Comisiei să protejeze mai bine sănătatea mintală a copiilor și adolescenților prin promovarea utilizării sigure și sănătoase a instrumentelor digitale și prin crearea unui mediu digital mai sănătos, mai sigur și mai adecvat vârstei. În mod similar, Cadrul european de acțiune al OMS privind sănătatea mintală 2021-2025 invită statele membre să consolideze serviciile și programele pentru a răspunde nevoilor de sănătate mintală ale copiilor și adolescenților, ancorând construirea rezilienței în școli și în cadrul comunității.

Prin parteneriatul lor, Fundația Vodafone și Salvați Copiii identifică bunăstarea digitală ca fiind un concept holistic. Există o recunoaștere a faptului că toți copiii pot fi vulnerabili online și au nevoie de sprijin pentru a-și proteja sănătatea mintală, a-și înțelege drepturile și a face alegeri informate. În cadrul acestui parteneriat, se promovează o relație echilibrată cu tehnologia care încurajează obiceiuri sănătoase în utilizarea ecranelor, reglarea emoțională și o implicare semnificativă online și offline.

Educația joacă un rol central în promovarea și articularea eficientă a bunăstării digitale. Lucrăm cu profesori, familii și comunități pentru a integra bunăstarea digitală în învățarea de zi cu zi. Programele noastre principale sunt create în colaborare cu copiii, asigurându-ne că vocile lor modelează conținutul și că învățarea reflectă experiențele lor reale.

Prin promovarea alfabetizării digitale, a empatiei și a gândirii critice, îi ajutăm pe tineri să prospere într-o lume conectată – fiind împuterniciți să utilizeze tehnologia în mod creativ și responsabil, menținându-se în același timp în siguranță și sănătoși.

Bunăstare digitală în școală și inițiative în educație

Consiliul Uniunii Europene menționează în mod specific că „bunăstarea în educația digitală” este înțeleasă ca un sentiment de mulțumire fizică, cognitivă, socială și emoțională care permite tuturor indivizilor să se implice pozitiv în toate mediile de învățare digitale, inclusiv prin intermediul instrumentelor și metodelor digitale de educație și formare. Aceasta sprijină indivizii să își maximizeze potențialul și îi ajută să se realizeze. Îi sprijină să acționeze în siguranță online și le încurajează emanciparea în mediile online (Consiliul Uniunii Europene, 2022).

În UE și în statele sale membre se recunoaște din ce în ce mai mult că școlile trebuie să depășească obiectivele înguste, specifice fiecărui sector, cum ar fi performanța academică. Această schimbare se bazează pe drepturile fundamentale ale copiilor la o educație de calitate, asistență medicală, protecție și participare (Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului, 1989; Cefai, Simões și Caravita, 2021). Școlile sunt văzute ca actori centrali și platforme vitale pentru promovarea unei abordări pozitive și structurate a vieții digitale a copiilor, prin integrarea alfabetizării digitale în programele școlare și prin promovarea sănătății mintale, a siguranței și a bunăstării generale (OCDE, 2025b). Responsabilitatea pentru bunăstarea digitală câștigă din ce în ce mai multă recunoaștere în cadrele naționale de educație și în programele de formare a profesorilor, deși claritatea și consecvența acestei recunoașteri variază de la o țară la alta. În Europa, mai multe cadre cheie ghidează această integrare.

Planul de acțiune al UE privind educația digitală (2021–2027) stabilește o viziune unitară pentru o educație digitală incluzivă și de calitate, subliniind necesitatea unei infrastructuri digitale, a formării cadrelor didactice și a bunăstării elevilor (Comisia Europeană, 2020). Cadrul european de competențe digitale (DigComp) oferă un model structurat pentru dezvoltarea competențelor digitale în cinci domenii cheie, inclusiv siguranța și alfabetizarea informațională, și a fost adoptat (cu sau fără adaptări) de țări precum Spania, Italia, Estonia și Belgia (Comisia Europeană, 2022). Cadrul privind educația pentru cetățenie digitală (DCE) al Consiliului Europei aduce completări, concentrându-se pe pregătirea copiilor cu valorile, atitudinile și competențele necesare pentru a naviga în mod responsabil în lumea digitală (Consiliul Europei, 2023).

Totuși, nivelul de autonomie și de capacitate instituțională al școlilor diferă considerabil. În timp ce în unele țări, precum Belgia și Malta, unitățile de învățământ au libertatea de a-și elabora propriile politici, altele se bazează pe directive centralizate. În Regatul Unit, cadrul Educație pentru o lume conectată stabilește competențele digitale pe categorii de vârstă, inclusiv în domenii precum relațiile online, reputația și bunăstarea în mediul online (UKCIS, 2020). Legea privind siguranța online (OSA) impune școlilor să implementeze sisteme adecvate de filtrare și monitorizare, deși specificitatea acestor cerințe poate varia (Internet Matters, 2025). Aceste abordări diferite pot încuraja inovația, dar duc totodată și la inconsecvențe în implementare (O'Neill și Dopona , 2025). Cu toate acestea, OSA introduce riscuri referitoare la percepțiile adulților asupra daunelor și la protejarea confidențialității copiilor; riscuri ivite tocmai din cauza obligațiilor de monitorizare. Definițiile largi sau neclare ale potențialelor daunelor pot restricționa în mod neintenționat accesul copiilor

la resurse importante pe teme sensibile, cum ar fi sănătatea sexuală și reproductivă, identitatea de gen și sănătatea mintală. În plus, monitorizarea sporită la nivelul școlii, așa cum este recomandată de OSA, ridică îngrijorări legate de asigurarea confidențialității și ar putea submina încrederea copiilor în școală. Abordarea acestor riscuri necesită definiții clare, practici de monitorizare transparente și implicarea semnificativă a copiilor în elaborarea politicilor.

Există acum așteptări ca școlile să promoveze bunăstarea digitală prin predarea utilizării responsabile a tehnologiei, implementarea politicilor de siguranță digitală și încurajarea rezilienței, precum și a gândirii critice prin programe cuprinzătoare de alfabetizare digitală (Arroyo Moliner și colab., 2023; Gouseti și colab., 2021). OCDE (2025b) afirmă că integrarea alfabetizării digitale și a educației pentru cetățenie în programa școlară include noțiuni despre evaluarea critică a conținutului online, promovarea unui comportament online responsabil și a conștientizării riscurilor digitale, precum și încurajarea comunicării online sigure și respectuoase. Consiliul Uniunii Europene (2022) subliniază faptul că anumite aspecte precum incluziunea și excluderea, hărțuirea cibernetică, mulțumirea de sine și încrederea în sine sunt importante.

În Europa, marea majoritate a țărilor (27 din 29) implementează inițiative naționale pe tema alfabetizării digitale. Acestea se concentrează de obicei pe identificarea dezinformării și a știrilor false, evaluarea surselor și detectarea prejudecăților, precum și pe înțelegerea influenței mass-media (O'Neill & Dopona, 2025). Pentru copii, primele cinci cele mai importante abilități de alfabetizare digitală includ, gândirea critică, toleranța și respectul, iar aceștia au subliniat faptul că la școală nu li se predau abilități digitale importante (Third și Moody, 2021). Studiul realizat de Third și Moody (2021) a constatat că, deși copiii sunt precauți cu privire la informațiile false distribuite online, majoritatea au considerat că este dificil să discearnă între sursele de informații adevărate și cele false și își fac griji că nu au întotdeauna abilitățile necesare care să îi ajute să evalueze critic informațiile online. Capacitatea copiilor de a distinge între informațiile demne de încredere și cele false variază semnificativ în funcție de vârstă și context. În timp ce elevii mai mari au abilități relativ

puternice de verificare a faptelor, cei mai mici se pot confrunta cu dificultăți în identificarea dezinformării, în special în ceea ce privește analizarea credibilității sursei, a conținutului sponsorizat sau amplificat algoritmic, manipularea emoțională și clickbait-urile (Tamboer et al., 2023).

„Un internet mai bun pentru copii” (O'Neill și Dopona, 2025) observă că înțelegerea copiilor privind colectarea datelor, consimțământul și supravegherea este limitată, că doar jumătate (51%) dintre tinerii de 15 ani pot modifica cu ușurință setările de confidențialitate, iar aproape o treime (28%) nu compară surse atunci când caută informații online (OCDE, 2025b). Mulți copii nu știu cum sunt utilizate datele lor sau cum să și le protejeze, iar 40% au fost supărați când datele lor personale au fost partajate fără consimțământul lor (OCDE, 2025b). Un studiu recent realizat pe adolescenți cehi cu vârste cuprinse între 11 și 18 ani a constatat faptul că, atunci când aceștia știu că datele lor sunt monetizate, acest lucru are un impact asupra sentimentului lor de autonomie în mediul digital. Într-o acțiune de cartografiere a dinamicii puterii pe internet, majoritatea (80%) participanților s-au identificat ca „servitori” de pe urma cărora alții – în principal companii de tehnologie sau creatori de conținut digital – profită financiar (Smahel și colab., 2025). Rhiannon-Faye McDonald confirmă că există un decalaj major în educarea copiilor cu privire la profilarea algoritmică și publicitatea direcționată, în special în ceea ce privește scopul comercial al companiilor de social media, precum și un deficit de reflecție etică asupra semnificației mai largi a instrumentelor pe care elevii le folosesc și le apreciază (interviu, mai 2025). Școlarizarea formală nu oferă de obicei instruire structurată pentru gestionarea aspectelor legate de confidențialitate. Prin urmare, oportunitățile de a exersa consimțământul informat (de exemplu, interogarea cookie-urilor, termenii și condițiile de utilizare) sunt spontane. În timp ce unele programe de învățământ abordează subiecte precum confidențialitatea datelor și drepturile digitale, majoritatea conținutului se bazează pe campanii de conștientizare conduse de ONG-uri (O'Neill și Dopona, 2025). Charlotte Aynsley observă că este necesar un cadru simplu de competențe, convenit de școli și autoritățile de reglementare, pentru a integra gândirea critică în lecții și dezvoltarea competențelor tinerilor (interviu, mai 2025).

România, fată, 16 ani: Adulții (instituții, companii, părinți și profesori etc.) ar trebui să-i învețe pe copii să facă diferența între știrile false și cele adevărate.

Third și Moody, 2021

Germania, fată, 16 ani: În general, este un mare mister ce se întâmplă cu datele noastre, deoarece acestea sunt ascunse în acorduri complexe de protecție a datelor și în texte legale. Aș dori să înțeleg ce se întâmplă cu adevărat cu datele mele. ”

Third și Moody, 2021

Copiii, experții și cercetători solicită în mod constant îmbunătățirea formării personalului și subliniază importanța dezvoltării profesionale constante și de înaltă calitate. Acest lucru este esențial pentru a gestiona eficient riscurile online și pentru a integra concepte mai complexe, cum ar fi reziliența digitală și bunăstarea, în practicile didactice de zi cu zi (OCDE, 2025b; interviu cu Charlotte Aynsley, mai 2025; Third and Moody, 2021; Eurochild, 2025). Copiii au considerat că profesorii, în general, nu erau familiarizați cu aceste probleme, ceea ce a dus la lacune în seturile de competențe digitale ale copiilor (Third and Moody, 2021). Mulți educatori se simt nepregătiți să abordeze problemele legate de bunăstarea digitală, cum ar fi hărțuirea cibernetică, timpul petrecut în fața ecranelor și dependența digitală. Acest lucru este valabil mai ales pentru educatorii care sprijină copiii cu dizabilități. O analiză realizată de Mastam și Zaharudin (2024) a constatat că mulți profesori care lucrează cu elevi cu dizabilități nu au suficiente competențe digitale din cauza unei formări inadecvate. Acest lucru le limitează capacitatea de a oferi sprijin eficient. Dezvoltarea profesională specifică, care consolidează atât abilitățile tehnice, cât și practicile didactice digitale incluzive, este esențială pentru îmbunătățirea rezultatelor în materie de bunăstare digitală pentru elevii cu dizabilități. Charlotte Aynsley a remarcat că, în Regatul Unit, de exemplu, lipsa materialelor de instruire adecvate sistemului educațional duce la utilizarea materialelor de instruire adresate specialiștilor, care sunt fundamentate pe frică și cu puține dovezi ale impactului asupra copiilor (interviu, mai 2025). Programul JOMO² (Joy Of Missing Out), de exemplu, este o inițiativă a Fundației Vodafone care sprijină profesorii cu resurse structurate și instrumente pedagogice pentru a permite transmiterea conținutului în sala de clasă. JOMO își propune să promoveze obiceiuri digitale sănătoase, să reducă stresul digital și să creeze medii de învățare reflexive, axate pe echilibru și bunăstare pentru copii.

În timp ce unele sisteme educaționale oferă profesorilor oportunități de dezvoltare profesională în mod structurat și continuu, altele nu dispun de programe de formare cuprinzătoare, ceea ce duce la o implementare fragmentată (Cefai și colab., 2021; Guitert și Romeu, 2021). Inițiative precum proiectul DETECT și instrumente precum SELFIE și Cadrul de Alfabetizare Digitală Critică oferă formare structurată pentru a dezvolta competențele digitale și gândirea critică în rândul educatorilor (Gouseti și colab., 2021; Panesi și colab., 2020). Acestea sunt adesea susținute de dezvoltarea profesională continuă oferită prin intermediul rețelelor de absolvenți și al centrelor de resurse (Smoothwall, 2024). Pentru a fi cu adevărat eficiente, eforturile de consolidare a capacității cadrelor didactice nu trebuie să fie singulare, ci și să fie susținute de

politici publice care să integreze dezvoltarea competențelor digitale în centrul planificării educaționale. Aceasta include integrarea alfabetizării digitale în programele de formare a profesorilor, implicarea experților digitali în școli și alinierea competenței digitale la standardele naționale de predare. Cu toate acestea, dezvoltarea profesională a profesorilor trebuie luată în considerare alături de provocări sistemice mai ample, cum ar fi resursele limitate și necesitatea unei mai bune integrări a acestor inițiative în sistemele educaționale existente. Acest lucru asigură o adresare mai eficientă a constrângerilor legate de timp și resurse.

Școlile joacă un rol esențial nu doar în furnizarea alfabetizării digitale și a educației civice, ci și în promovarea unei abordări holistice a bunăstării digitale a copiilor. Eforturile sunt considerate cele mai eficiente atunci când sunt integrate în cultura școlară și susținute de colaborarea cu părți interesate externe, cum ar fi profesioniștii din domeniul sănătății mintale, furnizorii de EdTech și organizațiile comunitare (OCDE, 2025a; O'Neill și Dopona, 2025). OCDE (2025b) prezintă în mod specific un model bazat pe patru piloni: (1) cadre juridice, (2) sisteme educaționale, (3) îndrumare parentală și (4) participarea copiilor, cu o abordare menționată la nivelul întregii școli.

Modelele inovatoare de intervenție și cele mai bune practici se concentrează în special pe abordări la nivelul întregii școli (de exemplu, Cineáltas în Irlanda), programe conduse de colegi (de exemplu, NETMENTOR în Ungaria) și implicarea grupurilor consultative pentru tineri (de exemplu, BEE SECURE în Luxemburg). Aceste modele reflectă o trecere către abordări participative și contextualizate, depășind campaniile de conștientizare de la vârf spre bază. O abordare la nivelul întregii școli integrează bunăstarea digitală în strategii mai ample de sănătate mintală și susține încrederea și starea de bine a profesorilor (Cefai, Simões și Caravita, 2021). Cercetările arată că bunăstarea profesorilor este strâns legată de bunăstarea elevilor, întărind importanța pregătirii cadrelor didactice pentru a gestiona eficient provocările lumii digitale (Harding și colab., 2019).

În ciuda recunoașterii tot mai mari a importanței bunăstării digitale în educație, implementarea în școli rămâne inconsistentă. Există provocări legate de potențialul de scalare și de evaluarea celor mai bune practici, iar multe inițiative sunt bazate pe proiecte care nu beneficiază de finanțare pe termen lung sau de integrare în sistemele naționale. Această inconsecvență este exacerbată și mai mult de disparitățile în ceea ce privește infrastructura și accesul digital, în special în zonele rurale sau defavorizate din punct de vedere socio-economic, unde elevii sunt mai predispuși să se confrunte cu excluziunea digitală (UNICEF UK și Carnegie UK Trust, 2021).

CONCLUZII

Promovarea bunăstării digitale a copiilor necesită mai mult decât intervenții izolate, ci mai degrabă o abordare sistemică care integrează bunăstarea digitală în structurile mai ample care susțin viața copiilor. Recunoscând că experiențele online sunt inseparabile de experiențele offline ale copiilor, sprijinirea bunăstării digitale trebuie să fie parte integrată din mediile de zi cu zi în care aceștia cresc și se dezvoltă, cum ar fi familiile, școlile, comunitățile și sistemele de politici. Această abordare trebuie să fie centrată pe copil, bazată pe drepturi și la curent cu opiniile copiilor, susținută de acțiuni coordonate intersectorial. În cele din urmă, bunăstarea digitală ar trebui văzută ca o responsabilitate comună, integrată în sistemele care modelează viața copiilor, atât online, cât și offline.

Adoptarea unei perspective a drepturilor copiilor

După cum au subliniat Third și Moody (2021), copiii consideră că tehnologia digitală este esențială pentru realizarea drepturilor lor în lumea contemporană, iar mulți consideră accesul și utilizarea tehnologiei digitale ca fiind o nevoie fundamentală. Copiii apreciază în mod special modul în care tehnologia digitală și conectivitatea le permit să acceseze o gamă largă de resurse, ajutându-i să învețe despre diverse idei, oameni și moduri de viață pe măsură ce cresc. Aceștia au subliniat că tehnologia digitală joacă un rol esențial în dezvoltarea identității, în oportunitățile lor de educație și carieră și, mai larg, în țările cu economii puternice, în aprecierea diversității și a justiției sociale. Într-adevăr, mulți au considerat tehnologia un potențial nivelator al inegalităților, permițând copiilor să se bucure de o viață mai bună. Per total, deși conștienți de modul în care tehnologia digitală le poate încălca drepturile, copiii consideră accesul la internet ca fiind vital pentru realizarea drepturilor lor (Third și Moody, 2021).

Toate deciziile care afectează copiii ar trebui să fie ghidate de respectarea drepturilor acestora, așa cum sunt prevăzute în Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului (UNCRC). Principiul interesului superior al copilului este o parte fundamentală a acestuia, asigurându-se că orice decizie care poate avea un impact direct sau indirect asupra copiilor ia în considerare în primul rând interesul lor superior. În toate acțiunile legate de mediul digital, interesul superior al fiecărui copil trebuie să primeze. Acest lucru se aplică dezvoltării politicilor și reglementărilor, precum și furnizării, proiectării, funcționării și gestionării produselor și serviciilor digitale pe care copiii le utilizează sau le pot accesa. Aplicarea acestui principiu recunoaște un fapt: copiii nu sunt doar utilizatori pasivi ai tehnologiei, ci sunt titulari de drepturi care au un cuvânt de spus în modul în care spațiile digitale sunt proiectate și guvernate (UNICEF Innocenti, 2025). Comentariul general nr. 25 (2021) al Comitetului ONU pentru Drepturile Copilului oferă statelor îndrumări cu privire la modul de implementare a UNCRC în mediul digital. Acesta subliniază faptul că drepturile copiilor, cum ar fi accesul la informații, confidențialitatea, protecția împotriva vătămarilor și participarea, trebuie respectate online, la fel cum sunt offline.

O abordare echilibrată între drepturile concurente și interesele conflictuale este necesară pentru a sprijini siguranța online, asigurând în același timp și alte drepturi ale copiilor (de exemplu, dreptul la joacă și la libertatea de exprimare). Interdicțiile generale pot duce la dezavantaje. În dezvoltarea politicilor care vizează protejarea copiilor de riscurile online (cum ar fi accesul la conținut dăunător), factorii de decizie ar trebui să ia în considerare și drepturile lor la libertatea de exprimare, accesul la informație și participare. Interesele părinților, guvernelor sau companiilor de tehnologie nu se bazează întotdeauna pe drepturile copiilor, creând un conflict între interesele copiilor și interesele altora. De exemplu, deși verificarea vârstei și controlul parental ajută la menținerea siguranței online a copiilor, ele pot limita și drepturile copiilor la viață privată și exprimare. Pe măsură ce copiii cresc și câștigă mai multă independență, protecțiile oferite trebuie să reflecte capacitățile lor în evoluție (UNICEF Innocenti, 2025).

Companiile au responsabilitatea de a respecta drepturile copiilor, iar copiii cer companiilor să le explice clar politicile și practicile lor și să limiteze publicitatea în mediile digitale pe care sunt prezenți (Third și Moody,

2021). Copiii solicită, de asemenea, statelor și altor organisme responsabile să adopte reglementări mai stricte pentru a limita monetizarea datelor lor de către entitățile private (Smahel și colab., 2025). În plus, există *Drepturile Copilului și Principiile de Afaceri*, document elaborat de UNICEF, Pactul Global al ONU și Salvați Copiii, care oferă un set cuprinzător de principii ce ghidează companiile cu privire la întreaga gamă de acțiuni pe care le pot întreprinde pentru a respecta și sprijini drepturile copiilor³.

Regatul Unit, fată, 17 ani: Drepturile digitale sunt drepturi ale omului. Nu ar trebui să fie un schimb comercial.

Third and Moody, 2021

Tendențele de colectare excesivă a datelor, comercializare și hiperconectivitate expun copiii la o serie de practici economice exploatare în mediul digital, cu implicații pentru dreptul lor la protecție împotriva exploatarei economice (articolul 32), precum și pentru drepturile lor la sănătate (articolul 24), viață privată (articolul 16), informație (articolul 17), educație (articolul 28) și libertate de gândire (articolul 14) (Third și Moody, 2021). În plus, legile și politicile au un domeniu de aplicare național sau regional. Acest lucru creează lacune și dificultăți în implementarea și supravegherea produselor și serviciilor digitale care funcționează transfrontalier (UNICEF Innocenti, 2025). Integrarea evaluărilor sistematice ale impactului asupra drepturilor copilului (CRIA),⁴ de exemplu, în proiectarea produselor sau serviciilor digitale, poate ajuta la evaluarea modului în care tehnologiile emergente pot afecta drepturile copiilor (UNICEF, 2024).

Recomandări:

Acordați prioritate drepturilor digitale ale copiilor prin dezvoltarea unor linii directoare și resurse naționale cuprinzătoare care să recunoască și să susțină în mod explicit aceste drepturi în mediile online. Astfel de eforturi ar trebui să se alinieze la standardele internaționale, inclusiv la Comentariul general nr. 25 al Comitetului ONU pentru Drepturile Copilului, pentru a asigura o abordare consecventă și bazată pe drepturi. Aceste linii directoare trebuie să abordeze întregul spectru al drepturilor copiilor, luând în considerare experiențele lor unice, vulnerabilitățile și bunăstarea lor în spațiile digitale. Adoptarea unor strategii naționale integrate este esențială pentru asigurarea unui mediu digital mai sigur și mai responsabil pentru copii. În plus, guvernele ar trebui să dezvolte și să implementeze strategii coezive care să se alinieze în mod explicit cu cei trei piloni principali ai cadrului BIK+: experiențe digitale sigure, responsabilizarea digitală și participarea activă. Aceste strategii trebuie să evite fragmentarea prin unificarea politicilor și acțiunilor conexe într-un cadru unic și coerent. Pentru a sprijini implementarea eficientă, ar trebui înființate sau consolidate organisme naționale robuste de coordonare, cu mandate clare, resurse suficiente și mecanisme care să permită o colaborare intersectorială semnificativă (O'Neill și Dopena, 2025). Astfel de organisme joacă un rol esențial în alinierea părților interesate, stimularea coerenței politicilor și asigurarea responsabilității în promovarea bunăstării digitale a copiilor.

Stabiliți mecanisme de implementare mai puternice care să asigure conformitatea pe toate platformele și jurisdicțiile și consolidarea mecanismelor transfrontaliere de aplicare a legii, pentru a elimina lacunele în materie de reglementare. Europa a făcut încercări impresionante în ceea ce privește codul de reglementare. Cu toate acestea, această analiză documentară arată că implementarea se fragmentează pe criterii lingvistice, tehnice și legate de resurse. Un set de instrumente de convergență susținut de UE care ar (i) oferi autorităților de reglementare din țări mai mici glosare comune pentru moderarea conținutului, (ii) ar integra șabloane de design adecvate vârstei, care păstrează confidențialitatea, pe care dezvoltatorii locali le pot introduce direct în cod și (iii) ar alocă resurse pentru audituri comune, astfel încât copiii de pe întreg continentul să poată beneficia de aceleași oportunități și protecții. Prin întărirea capacității de aplicare a legii, mai degrabă decât prin rescrierea legii, există șansa de a elimina decalajul existent. Asigurarea calității în acest demers ar putea fi susținută printr-o finanțare adecvată, multianuală.

³ Salvați Copiii, UNICEF și Pactul Global al Națiunilor Unite (2012) *Drepturile copilului și principiile afacerilor*. Disponibil la: <https://www.unicef.org/documents/childrens-rights-and-business-principles> (accesat: 4 iunie 2025).

⁴ Salvați Copiii, UNICEF și Pactul Global al Națiunilor Unite (2012) *Drepturile copilului și principiile afacerilor: Rezumat*. Disponibil la: <https://resourcecentre.savethechildren.net/pdf/5717.pdf> (accesat: 4 iunie 2025).

Prioritizarea vocilor copiilor și recunoașterea influenței lor

În era digitală de astăzi, este esențial să implicăm copiii și tinerii în modelarea interacțiunilor lor de astăzi, precum și în modelarea viitorului lor. Opiniile și experiențele copiilor trebuie să joace un rol central în dezvoltarea politicilor, tehnologiilor și cadrelor educaționale care îi influențează. O abordare multipartită care recunoaște copiii ca fiind contribuitori activi, mai degrabă decât destinatari pasivi în domeniul digital, va încuraja generații de cetățeni digitali informați, rezilienți și responsabili, și va promova un ecosistem digital centrat pe diversitatea copiilor, relevant și care promovează designul tehnologic etic, alfabetizarea digitală și reziliența, permițând copiilor să navigheze în mediul digital în siguranță, cu încredere și optimism.

O'Neill și Dopona (2025) observă că participarea tinerilor este în creștere, dar rămâne inconsistentă și limitată ca arie de aplicare în Europa și că o participare reală necesită trecerea de la consultare la co-creare, implicând copiii în conceperea politicilor, platformelor și măsurilor de protecție. Copiii sunt profund conștienți de responsabilitățile care însoțesc exprimarea de sine, iar reflecțiile lor asupra siguranței, bunăstării și intimității proprii și ale celorlalți influențează puternic deciziile privind modul în care se exprimă online. (Third și Moody, 2021). Implicarea activă a copiilor este fundamentală în crearea unei lumi digitale sigure, incluzive și responsabile. Toți experții intervievați pentru acest studiu au remarcat faptul că, în cea mai mare parte, adulții - fie că sunt profesori, membri ai familiei sau factori de decizie - nu sunt pe deplin conștienți de lumea online pe care o experimentează copiii. Motivele pot fi, spre exemplu, utilizarea de platforme diferite față de cele utilizate de copii sau interacțiunile cu conținut diferit pe aceeași platformă, în funcție de ceea ce selectează algoritmi pentru diferite profiluri. Doar copiii își pot descrie cu adevărat experiențele în mediul online, în care navighează în mare parte singuri.

După cum a remarcat Charlotte Aynsley, tinerii au percepția că factorii de decizie politică „nu ne ascultă în ceea ce privește problema smartphone-urilor... pur și simplu îi determină pe oameni să se ascundă” (interviu, mai 2025). În timp ce adulții își fac adesea griji cu privire la interacțiunea adolescenților cu străini online, mulți adolescenți navighează prin aceste interacțiuni cu încredere, prudență și competență. Aceștia ar prefera îndrumarea adulților, mai degrabă decât pledoariile care vorbesc doar despre riscuri și abuzuri. Prin urmare, o contribuție semnificativă la bunăstarea digitală ar trebui să includă consultarea regulată și dinamică a copiilor cu privire la problemele importante pentru ei, înainte de a crea noi programe sau politici, și implicarea lor activă în dezvoltarea de soluții. Silke Müller a invocat necesitatea unui buton de urgență în partea de jos a fiecărui chat sau activitate online, similar cu apelarea poliției offline, o idee care a pornit inițial de la o elevă din clasa a 7-a (interviu, iunie 2025).

În mod similar, deși copiii mai mici sunt mai frecvent luați în considerare, în special în ceea ce privește verificarea vârstei, controlul parental și alfabetizarea digitală timpurie (O'Neill și Dopona, 2025), există o tendință de a-i încadra în primul rând ca destinatari pasivi ai protecției, mai degrabă decât ca cetățeni digitali activi. Această încadrare protectivă poate limita oportunitățile copiilor mai mici de a se implica și de a-și dezvolta reziliență online (Livingstone și colab., 2021). Raportul „Un internet mai bun pentru copii” (O'Neill și Dopona, 2025) subliniază că doar în câteva țări există versiuni ale documentelor de politici sau ale cadrelor de bunăstare digitală adaptate pentru vârstele copiilor, ceea ce exclude și mai mult copiii mai mici de la o participare semnificativă la guvernarea digitală.

Trebuie menționat că inițiativele și cercetările în mediul digital ignoră adesea opiniile și perspectiva copiilor cu dizabilități. Potrivit UNICEF (2022), multe platforme nu au un design accesibil, ceea ce aduce provocări deosebite pentru fetele cu dizabilități, care se confruntă cu bariere majore la intersecția

dintre gen și dizabilitate. Acestea includ accesul limitat la tehnologii de asistență, subreprezentarea în dezvoltarea digitală și lipsa cercetărilor sensibile la gen. Xu și colab. (2024) notează, de asemenea, că majoritatea studiilor se concentrează pe participanții de sex masculin cu tulburări din spectrul autist, în ciuda conștientizării tot mai mari a sub-diagnosticării în rândul fetelor.

Exemple de mecanisme pentru includerea opiniilor copiilor presupun organizarea de sesiuni de feedback cu aceștia, cum ar fi în cadrul consiliilor de elevi și a grupurilor consultative cu autorități de reglementare, astfel încât copiii să poată vedea cum contribuția lor modifică politicile. Atunci când copiii își văd experiența reflectată în decizii, sunt mai predispuși să se implice deschis, să raporteze problemele din timp și să co-creeze spații digitale mai sigure. La nivel școlar, copiii se pot implica în mod semnificativ prin participarea la programe de leadership și mentorat pentru elevi care, de exemplu, promovează comportamentele digitale pozitive (OCDE, 2025b).

Recomandări:

Abordări centrate pe copil: Implicați copiii și tinerii în elaborarea politicilor.

Garantați o participare semnificativă și bazată pe feedback a copiilor la fiecare nivel.

O implicare reală este mai mult decât un exercițiu de bifare a căsuțelor. Fiecare consultare publică, cod de siguranță al unei platforme și orice regulament școlar ar trebui să fie un proces de co-crearea, cu publicarea de concluzii prin care să se arate modul în care s-a reflectat implicarea activă a copiilor, demonstrând influența directă a acestora. Copiii ar trebui să fie ⁵implicați în mod semnificativ în toate aspectele procesului decizional, în crearea structurilor și în dezvoltarea conținutului programelor educaționale pentru reziliență digitală și bunăstare. În cadrul acesteia, ar trebui să existe o reprezentare diversă, în special a grupurilor marginalizate. La nivelul UE, Anul European al Educației pentru Cetățenie Digitală 2025 oferă oportunitatea de a înființa un grup permanent pentru starea de bine a tinerilor, care să numească experți în domeniul copiilor pentru a stabili standarde și a trage la răspundere autoritățile de reglementare și politicienii (și companiile de tehnologie). Acest lucru va contribui semnificativ la asigurarea faptului că politicile reflectă experiențele trăite de cei pe care sunt menite să le protejeze.

Elaborați documente adaptate copiilor prin crearea și diseminarea unor versiuni accesibile ale documentelor de politici publice, adaptate nevoilor acestora.

Acest lucru necesită conceperea de note de informare privind politicile, materiale informative și de comunicare care să recunoască copiii ca public principal, asigurându-se că respectivul conținut nu este accesibil doar ca limbă și format, ci și informativ, relevant și adecvat din punct de vedere al conținutului. Materialele ar trebui elaborate în colaborare cu copiii pentru a reflecta perspectivele, întrebările și experiențele lor, mai degrabă decât să adapteze conținutul pentru adulți. Această abordare susține o înțelegere semnificativă și o participare informată la discuțiile privind politicile digitale. Pentru a asigura incluziunea, aceste materiale trebuie să fie accesibile și copiilor cu dizabilități și disponibile în diverse limbi și formate (O'Neill și Dopona, 2025).

Consolidarea sistemelor pentru crearea unui mediu favorabil

Promovarea bunăstării digitale a copiilor în Europa necesită o abordare holistică, de consolidare a sistemelor, care depășește intervențiile fragmentate sau specifice. Bazate pe cadrul socioecologic (Bronfenbrenner, 1979), atât abordarea de consolidare a sistemelor de protecție a copilului, cât și modelul școlar integrat pentru bunăstarea digitală a copiilor oferă o perspectivă holistică care permite implementarea unor eforturi de prevenire și de răspuns, sprijinind toți copiii, în special pe cei mai vulnerabili, consolidând în același timp punctele lor forte și reziliența (UNESCO și UNICEF, 2024; OECD, 2025a; Save the Children UK, 2019).

Ambele abordări recunosc faptul că experiențele digitale ale copiilor sunt modelate de factori multipli și asigură un răspuns coordonat și eficient la riscurile digitale prin mobilizarea funcțiilor, structurilor și capacităților disponibile la toate nivelurile: familial, comunitar, școlar, național și transnațional. La nivel individual, sprijină elevii în dezvoltarea alfabetizării digitale, a gândirii critice și a capacității de auto-control. La nivel interpersonal, încurajează relații pozitive prin formarea profesorilor, sprijinul reciproc și implicarea părinților. La nivel instituțional, școlile implementează politici incluzive, practici digitale sigure și programe școlare axate pe bunăstare. Acest lucru este consolidat de parteneriate comunitare, protecție la nivel național și de sisteme și politici educaționale care aliniază strategiile, resursele și reglementările pentru a promova o cultură a responsabilității și grijii în toate mediile în care copiii trăiesc și învață.

Pe măsură ce tehnologiile digitale devin din ce în ce mai integrate în viața copiilor, responsabilitățile pentru promovarea bunăstării digitale sunt împărțite între școli și familii. Deși școlile sunt adesea văzute ca principalele instituții pentru educația digitală, cercetările evidențiază în mod constant faptul că mediul familial, care este modelat de atitudinile, comportamentele și implicarea părinților, este la fel de important în promovarea unor obiceiuri digitale sigure, echilibrate și responsabile (O'Neill, 2023; OECD, 2025a). Cele mai eficiente strategii pentru bunăstarea digitală sunt cele care sunt construite prin parteneriate puternice între școli și familii, asigurând consecvența și consolidarea în ambele contexte de viață. Sanders și Turner (2018) susțin că modul în care părinții se implică în viața copiilor, mai ales în contextul digital actual, reprezintă un factor esențial pentru dezvoltarea abilităților de autoreglare și participare socială, atât în mediul online, cât și offline.

Școlile pot implica familiile, de exemplu, în ateliere despre riscurile digitale și timpul petrecut în fața ecranelor, oferind strategii de comunicare pentru a alinia practicile digitale de acasă și de la școală (OCDE, 2025b), în seminarii și campanii de alfabetizare digitală care oferă îndrumări privind utilizarea sănătoasă a tehnologiei. Deși școlile reprezintă un canal important pentru canalizarea acestor eforturi, este de remarcat faptul că astfel de inițiative trebuie planificate și susținute la nivel național, cu alocare resurselor necesare. Exemple de bune practici sunt, de exemplu, inițiativa „Detectoarele de minciuni” din Europa⁶, care aduce jurnaliști în sălile de clasă pentru a preda alfabetizarea media, cu materiale concepute ulterior pentru a implica și familiile elevilor în discuții despre dezinformare și responsabilitate digitală sau ghidul⁷ media „La Mallette des parents” din Franța și „SCHAU HIN!” din Germania⁸.

Atât abordarea de consolidare a sistemelor de protecție a copilului, cât și modelul școlar integrat pentru bunăstarea digitală a copiilor oferă o perspectivă holistică care permite implementarea unor eforturi de prevenire și de răspuns, sprijinind toți copiii, în special pe cei mai vulnerabili, consolidând în același timp punctele lor forte și reziliența.

UNESCO și UNICEF, 2024; OECD, 2025a; Save the Children UK, 2019

⁶ <https://lie-detectors.org/wp-content/uploads/2021/07/LD-Building-Resilience-presentation-public.pdf>

⁷ <https://school-education.ec.europa.eu/en/teach/teaching-materials/parents-briefcase-la-mallette-des-parents>

⁸ https://www.schau-hin.info/fileadmin/content/Downloads/Broschueren/ISH_Aufwachsen_digital_Broschuere_Barrierefrei_Englisch_20211118_01.pdf

După cum notează Rhiannon-Faye McDonald, părinții/îngrijitorii ar trebui considerați facilitatori ai relaționării, mai degrabă decât supraveghetori. S-a demonstrat că atelierele cu părinții elimină stigma și consolidează comunicarea (interviu, mai 2025). Spațiile fără prejudecăți, în care adulții pot admite incertitudinea și pot învăța tehnici care mențin deschise canalele de comunicare cu copiii lor, chiar și după ce au avut loc incidente, ar putea fi o practică eficientă și ar putea face parte din inițiativele de bunăstare digitală. În toate țările, principala sursă de ajutor și îndrumare pentru copii este un adult de încredere, de obicei un părinte sau tutore, urmat de prietenii, ONG-uri, servicii de consiliere și servicii de protecție a copilului. Foarte puțini copii au declarat că ar fi încrezători să apeleze la profesori sau la poliție, din cauza temei de a fi înțeleși greșit sau pedepsiți sau pentru că nu sunt siguri de confidențialitatea solicitării de ajutor pe această căi.

Copiii doresc să apeleze la părinți/îngrijitori pentru sprijin, dar simt că aceștia nu sunt pregătiți corespunzător pentru a-i îndruma. Copiii consideră că instruirea părinților/îngrijitorilor trebuie să fie un obiectiv în sine, deoarece, din experiența lor, părinții și îngrijitorii nu înțeleg pericolele cu care se confruntă online și/sau nu au cunoștințe și încredere în ceea ce privește cea mai bună modalitate de a sprijini, îndruma sau răspunde la potențialele riscuri și abuzuri online (Third și colab., 2024). Copiii doresc ca părinții/îngrijitorii lor să înțeleagă platformele pe care le folosesc, cu cine interacționează, ce distribuie și cum ar putea fi prejudiciați online. Aceștia solicită educație care să vizeze adulții (Third și colab., 2024). Cu toate acestea, implicarea părinților și a îngrijitorilor este de cele mai multe ori subdimensionată, adesea școlile neavând instrumentele sau strategiile pentru a implica părinții/îngrijitorii, în special pe cei cu nivel de alfabetizare digitală scăzută, în sprijinirea bunăstării digitale a copiilor (O'Neill și Dopena, 2025).

Competențele digitale avansate joacă un rol esențial și, ca parte a unei abordări integrate de consolidare a sistemului de protecție, trebuie să fie completate de principii precum siguranța prin design, responsabilitatea tehnologică și angajamentul asumat de toți actorii implicați în menținerea unei experiențe digitale sigure și echilibrate pentru copii și tineri. Parte din aceasta este și colaborarea mai strânsă cu partenerii, inclusiv cu companiile de tehnologie educațională și media. În Estonia, de exemplu, Ministerul Educației și Cercetării și Ministerul Afacerilor Economice și Comunicațiilor au semnat un acord de cooperare cu EdTech Estonia, o organizație neguvernamentală care reunește companii de tehnologie educațională pentru a promova tehnologia și inovația educațională, a facilita cooperarea dintre sectoarele non-profit, public și privat, a permite testarea și integrarea rapidă a noilor instrumente digitale în școli și a sprijini adoptarea rapidă a serviciilor în sistemul educațional (Comisia Europeană, 2023). Cu toate acestea, parteneriatele cu experți în domeniul digital și media nu sunt foarte utilizate, limitând capacitatea școlilor de a oferi îndrumări complete și la zi privind navigarea în lumea digitală (Gouseti și colab., 2021).

Recomandări:

Încurajați abordările de consolidare la nivel de sistem și abordările la nivelul întregii școli care să integreze bunăstarea digitală în politici, medii de învățare și strategii mai ample de sănătate mintală și incluziune.

Bunăstarea digitală trebuie să fie integrată în cultura, etosul, politicile și rutinele zilnice ale școlii. Bazându-se pe teoriile socio-ecologice și ale sistemelor de protecție a copilului, ministerele educației ar putea integra inițiative precum SMILE în standardele curriculare, precum și în parcursurile de dezvoltare profesională a cadrelor didactice și în inspecții, cu indicatori de performanță care să urmărească competențele de protecție și dezvoltare. Integrarea va sprijini dezvoltarea și implementarea curriculumului, aliniindu-se în același timp cu programele existente de sănătate mintală și prevenire a violenței, oferind copiilor o imagine coerentă despre demnitate, consimțământ și respect reciproc în toate aspectele vieții lor (online și offline). Aceasta include, de asemenea, colaborarea atât cu mai multe părți interesate, cât și cea intersectorială, de exemplu, prin parteneriate între școli și profesioniști în sănătate mintală, furnizori de EdTech și organizații de alfabetizare media.

Consolidarea formării și dezvoltării profesionale a profesorilor (și, prin asociere, a părinților/îngrijitorilor) în domeniul bunăstării și siguranței online.

Copiii identifică în mod constant un adult de încredere drept prima lor linie de sprijin online, însă ambele grupuri declară că nu se simt pregătite în ceea ce privește alfabetizarea digitală, siguranța online și bunăstarea elevilor. Este nevoie de finanțare dedicată pentru dezvoltarea profesională continuă (CPD) obligatorie, acreditată și care să acopere profilarea algoritmică, răspunsurile informate despre traume și pedagogia incluzivă pentru copiii cu dizabilități (Mastam și Zaharudin, 2024). Atelierele pentru părinți și îngrijitori ar trebui să explice simplu cum funcționează platformele, să stimuleze dialogul deschis după incidente și să consolideze regulile comune școală-familie. Aceasta presupune, de asemenea, pregătirea profesorilor pentru a identifica și sprijini elevii expuși riscului de abuz și pentru a recunoaște și a răspunde la riscurile specifice genului, dar și cu îndrumări generale pentru comunicarea cu elevii, mai degrabă decât liste lungi de lucruri care să fie controlate. Poziționarea adulților ca facilitatori relaționali, mai degrabă decât supraveghetori, va consolida ecosistemul mai larg asociat cu bunăstarea digitală.

Angajarea familiilor și promovarea de parteneriate solide între școală și părinți

cu implicarea părinților/îngrijitorilor în inițiativele de bunăstare digitală prin instruire, ateliere și co-creare. Este esențial să recunoaștem rolul crucial al părinților și îngrijitorilor în educația și modelarea vieții digitale a copiilor. Sprijinirea lor constantă garantează că aceștia au la dispoziție instrumentele și încrederea necesare pentru a gestiona bunăstarea digitală a copiilor lor. Promovarea unei responsabilități comune între școli și familii pentru alfabetizarea digitală, siguranță, utilizarea sănătoasă a tehnologiei și bunăstare contribuie la promovarea unor mesaje și practici consecvente atât în mediile de acasă cât și școală. Aceasta include, de asemenea, furnizarea de resurse accesibile și dezvoltarea de strategii pentru a ajunge la familiile cu un nivel alfabetizare sau acces digital limitat, precum și furnizarea de materiale multilingve și adaptate cultural pentru a implica familii multi-etnice.

Trecerea de la retorică la practică necesită un angajament al întregului ecosistem, care să cuprindă guvern, industrie, școli, familii și societatea civilă, pentru a finanța, coordona și normaliza o viziune holistică asupra bunăstării digitale a copiilor

Interviu Rhiannon-Faye McDonald, Mai 2025

Integrarea online – recunoașterea interconexiunii dintre online/offline

Există o recunoaștere tot mai mare a faptului că viața digitală a devenit parte integrantă a vieții cotidiene. Teoria contemporană a prevenției tratează viața digitală și fizică a copiilor ca pe un continuum, recunoscând că factorii care provoacă daune, precum și intervențiile și politicile adecvate, sunt înrădăcinate în abordările existente.

Comisia Europeană recomandă o abordare a bunăstării la nivelul întregii școli, prin integrarea modulelor de siguranță online în cadrul programelor existente privind bullying-ul, abuzul sexual și violența în relații amoroase. O astfel de integrare ajută la eficientizarea timpului alocat în curriculum, oferind în același timp o imagine coerentă elevilor cu privire la principiile demnității, consimțământului și respectului reciproc și a modului în care acestea se aplică, indiferent dacă interacțiunea are loc pe holurile școlii sau într-un chat de grup. Prin urmare, modelele de prevenire a violenței în școli oferă un cadru bun, iar modulele existente, odată actualizate cu scenarii din mediul digital, ar putea reduce semnificativ numărul cazurilor de hărțuire cibernetică și victimizarea. În mod similar, ca parte a Educației Sexuale Cuprinzătoare (CSE), lecțiile de siguranță digitală ar trebui să se bazeze pe aceleași competențe care stau la baza relațiilor offline sănătoase: recunoașterea respectului și a constrângerii, negocierea consimțământului și cunoașterea locului de unde se poate cere ajutor (Forumul Parteneriatului Global privind Educația Sexuală Cuprinzătoare, 2023). Încadrarea termenului „online” doar ca un context suplimentar pentru abilitățile relaționale vorbește despre realitățile prieteniei online-offline, flirtului și despărțirilor.

Această idee este susținută de dovezile privind prevalența din sondajul EU Kids Online 2020, care arată că, deși aproape jumătate dintre copiii cu vârste cuprinse între 9 și 16 ani au comunicat online cu cineva pe care nu îl cunoșteau anterior offline, marea majoritate a mesajelor sexuale pe care le trimit sau le primesc implică colegi sau persoane pe care le cunoșteau deja (Smahel și colab., 2020). În mod similar, datele liniilor telefonice de asistență din Marea Britanie pentru 2024 arată că două treimi dintre agresori sunt parteneri actuali sau foști, și nu străini. Cu alte cuvinte, dinamica relațională a copiilor oglindește relațiile „offline” existente și reflectă acele modele de agresiune, subliniind necesitatea unor programe care să îi pregătească pe tineri să recunoască manipularea, să reziste presiunii colegilor și să intervină în siguranță atunci când prietenii devin agresori.

Reflecția etică, ca parte a alfabetizării digitale, îi ajută pe copii să gândească critic despre implicațiile morale și sociale ale acțiunilor și experiențelor lor în mediile digitale. Aceasta încurajează discuțiile orientate spre valori, luarea deciziilor atent gândite, empatia și un simț tot mai mare al responsabilității, atât pentru sine, cât și pentru ceilalți. Aceasta include promovarea înțelegerii modului în care acțiunile online îi pot afecta pe ceilalți și încurajarea copiilor să reflecteze asupra consecințelor comportamentului lor. Silke Müller explică faptul că reflecția etică poate fi integrată eficient în educația pentru alfabetizare digitală prin discuții bazate pe scenarii și exerciții de joc de rol. Aceste metode îi ajută pe copii să analizeze situații complexe și să navigheze prin dileme digitale (interviu, iunie 2025).

Trebuie să avem conversații bazate pe valori cu copiii, conversații care să îi împuternicească să navigheze prin această lume cât mai rezilienți și cât mai sănătoși posibil. Astfel încât să poată spune: „Închid asta acum. Nu mai vreau să fac parte din această rețea. Îmi las smartphone-ul deoparte și mă întâlnesc cu prietena mea.”

Interviu cu Silke Müller, Iunie 2025

În plus, există o recunoaștere tot mai mare a faptului că bunăstarea digitală nu se rezumă doar la conținutul ecranelor sau la impactul cognitiv, ci are și o dimensiune fizică. După cum a remarcat expertul Tyler Shores, copiii interacționează cu dispozitivele digitale folosind întregul corp, iar timpul prelungit petrecut în fața ecranelor poate duce la contracturi musculare, inactivitate și alte probleme de sănătate (interviu, iunie 2025). Pe măsură ce conștientizarea a crescut, a crescut și înțelegerea faptului că susținerea bunăstării digitale înseamnă abordarea atât a efectelor sociale, cât și a celor fizice ale modului în care tehnologia este utilizată zilnic.

Recomandări:

Promovați o abordare echilibrată și incluzivă a alfabetizării digitale, care să depășească strategiile restrictive sau exclusiv protectoare, prin integrarea modulelor de siguranță online în programele existente, prin promovarea unor obiceiuri sănătoase online/offline, prin predarea rezilienței la riscurile online și prin sublinierea potențialului tehnologiei de a sprijini creativitatea, incluziunea și acțiunea elevilor. Bunăstarea emoțională a copiilor este susținută prin recunoașterea identităților lor digitale și prin reducerea mesajelor bazate pe frică. Astfel, conținutul curriculumului ar trebui extins pentru a include noțiuni despre algoritmi, scop comercial și etică și ar trebui să transpună regulile abstracte legate de confidențialitate în alegeri de zi cu zi prin exerciții practice, adecvate vârstei. Strategiile de reziliență digitală includ, de asemenea, predarea unei mai bune înțelegeri a gestionării datelor și a consimțământului, precum și a modului de a răspunde la comentariile instigatoare la ură, știrile false sau presiunea online. Ar trebui incluse și tendințe emergente, cum ar fi alfabetizarea în domeniul inteligenței artificiale și gândirea critică. Programele de alfabetizare digitală ar trebui să fie adecvate vârstei, participative și sensibile la gen, abordând în special probleme precum imaginea corporală, sextorcarea și conținutul misogin, oferind în același timp sprijin informat despre traume (OMS, 2025; NSPCC, 2025) și încurajând copiii să se implice în mod semnificativ în guvernanța digitală.

Atenție pe etapele de dezvoltare ale copiilor și accent pe reziliența lor

Pe măsură ce mediile digitale devin din ce în ce mai importante pentru viața copiilor, este esențial să recunoaștem etapele lor unice de dezvoltare și importanța promovării rezilienței, mai degrabă decât a protejării lor complet de riscurile online. Reziliența digitală este capacitatea de a gestiona și de a se recupera după provocările online prin reglare emoțională, gândire critică și alfabetizare digitală (Qamaria și colab., 2025). O abordare bazată pe puncte forte, care utilizează arhitecturile tehnologice existente, capacitățile în evoluție ale copiilor, comportamentele lor de protecție și abilitățile lor, poate cultiva reziliența digitală atunci când este ancorată în principii de proiectare adecvate vârstei, care reflectă diferitele etape de dezvoltare ale copiilor (Third și colab., 2024; Qamaria și colab., 2025).

Pe măsură ce copiii cresc și se dezvoltă, nevoile, interesele și înțelegerea lor asupra lumii evoluează, necesitând abordări specifice. De exemplu, Charlotte Aynsley a remarcat că adolescenții, în special cei aflați la mijlocul adolescenței, necesită sprijin specific, deoarece statutul lor social și validarea colegilor reprezintă moneda lor socială (interviu, mai 2025). Într-un studiu realizat de Salvați Copiii Spania în 2024, s-a observat că adolescența este o etapă critică pentru dezvoltarea emoțională, formarea identității și validarea socială, care este acum profund împletită cu viața digitală. Validarea pe rețelele de socializare (aprecieri, comentarii) joacă un rol cheie în bunăstarea emoțională a adolescenților, în special a fetelor.

Prejudiciile legate de reputație îi lovesc cel mai puternic pe adolescenți, deoarece statutul social contează atât de mult la această vârstă.

Interviu cu Charlotte Aynsley, Mai 2025

În loc să evite adversitatea digitală, copiii își dezvoltă reziliența interacționând în siguranță cu aceasta și învățând din ea. Cadre precum modelul de Reziliență Digitală al Consiliului pentru Siguranța pe Internet din Regatul Unit oferă îndrumări practice pentru integrarea acestei abordări în educație și politici. Concentrându-ne pe reziliență, îi pregătim pe copii nu doar să navigheze prin riscuri digitale precum hărțuirea cibernetică și presiunea rețelelor sociale, ci și să prospere într-o lume conectată. Incidentele negative pot deveni momente de învățare atunci când adulții facilitează dialogul în loc de pedepsire, consolidând abordările incluzive și împăciuitoare. Să oferi copiilor spațiul și sprijinul pentru a învăța din greșeli, a dezvolta empatie și a alege interacțiuni online respectuoase este esențial pentru programele de cetățenie digitală pozitivă (Salvați Copiii Danemarca/Red Barnet, 2021). Cu toate acestea, experiențele neplăcute, cum ar fi abuzurile digitale, hărțuirea, conținutul explicit nesolicitat și tentativele de abuz sexual au devenit din ce în ce mai mult aspecte normalizate ale vieții digitale a copiilor. Acest lucru subliniază importanța pregătirii copiilor nu numai cu empatie, ci și cu reziliență și cu mecanisme de adaptare pentru a gestiona eficient experiențele online nocive.

Consiliul Europei a desemnat anul 2025 drept Anul European al Educației pentru Cetățenie Digitală⁹, cu scopul de a sublinia importanța pregătirii cursanților

cu abilitățile necesare pentru a se implica în mediul digital ca cetățeni activi. Inițiativa invită guvernele să alinieze psihologia dezvoltării, designul bazat pe drepturi și practica în sala de clasă cu etape comune pentru reziliență și participare activă.

Danemarca, fată, clasa a V-a (aproximativ 11 ani): Mă gândesc mult la cum tratezi oamenii online. Mie nu mi-ar plăcea un comentariu urât, așa că probabil nici altora nu le-ar plăcea. Dacă cineva îmi scrie ceva urât, nu ar trebui să ripostez, pentru că probabil nu i-ar plăcea.

”

Salvați Copiii Danemarca/Red Barnet, 2021

Recomandări:

Elaborați politici și inițiative adaptate dezvoltării copiilor și abordărilor diferențiate între grupele de vârstă (de exemplu, copilăria timpurie, copilăria mijlocie, adolescență) și aliniați protecțiile și sprijinul digital în consecință. Este recunoscut faptul că nevoile și vulnerabilitățile copiilor evoluează odată cu vârsta, iar inițiativele trebuie să fie ținute pentru a oferi un sprijin mai eficient. De exemplu, în adolescență, în special la mijlocul adolescenței, copiii sunt deosebit de vulnerabili la prejudiciile legate de reputație, datorită importanței sporite a validării de către colegi.

Promovați reziliența digitală ca pe o competență de bază prin încurajarea empatiei și a cetățeniei digitale pozitive, de exemplu, prin promovarea unor programe care ajută copiii să înțeleagă impactul emoțional al comportamentului online, încurajând interacțiunile respectuoase și empatică. În loc să protejeze copiii de toate riscurile online, guvernele și instituțiile ar trebui să integreze reziliența digitală în programele școlare naționale și în strategiile de protecție a copilului, punând accent în special pe reglarea emoțională, gândirea critică și alfabetizarea digitală ca abilități fundamentale. Utilizarea unei abordări bazate pe puncte forte permite transformarea experiențelor negative în oportunități de învățare și le permite copiilor să navigheze printre provocări, să dezvolte empatie și să devină cetățeni digitali responsabili, aliniindu-se cu cadre precum inițiativa 2025 a Consiliului Europei privind Educația pentru Cetățenie Digitală.

Recunoașterea și integrarea diversității copiilor

Copiii nu reprezintă un grup uniform, însă sunt adesea tratați ca atare. Interesul superior al copiilor variază în funcție de diferitele etape de dezvoltare și capacități în evoluție, contexte sociale și culturale, nivel de alfabetizare digitală și situația cu care se confruntă. Acest lucru face dificilă crearea de politici universale care să funcționeze pentru fiecare copil. Cu toate acestea, în general, în raport cu mediul digital, copiii sunt considerați la nivel colectiv și nu individual (Özkul și colab., 2025). Promovarea egalității digitale necesită o abordare holistică și incluzivă care să abordeze inegalitățile structurale prin satisfacerea nevoilor specifice ale diferiților copii. Această viziune necesită o lentilă intersecțională, în special pentru a promova incluziunea digitală a fetelor și pentru a ne asigura că toți copiii pot beneficia în mod echitabil de oportunitățile digitale (Özkul și colab., 2025).

Pentru a promova eficient bunăstarea digitală, este esențial să se adopte o abordare intersecțională care să ia în considerare nu doar genul, ci și identitățile și vulnerabilitățile suprapuse ale copiilor, cum ar fi dizabilitatea, vârsta, etnia, locația geografică și statutul socioeconomic. Implicarea lor în lumea digitală este modelată de acești factori multipli și contribuie la disparități semnificative privind accesul și utilizarea tehnologiilor digitale. Aceste identități suprapuse pot agrava riscurile cu care se confruntă indivizii, influențând modul în care aceștia accesează tehnologia, modul în care sunt vizati de abuzurile online și modul în care sunt sprijiniți de intervențiile de siguranță digitală. O lentilă intersecțională asigură că strategiile de bunăstare digitală sunt incluzive, echitabile și receptive la realitățile diverse ale tuturor tinerilor, în special ale celor mai marginalizați. Strategiile de bunăstare digitală din Regatul Unit și Europa recunosc din ce în ce mai mult importanța adaptării intervențiilor la aceste nevoi diverse ale copiilor și tinerilor.

Cu toate acestea, măsura în care anumite grupuri sunt prioritizate sau sprijinite variază semnificativ în funcție de inițiativele naționale și la nivel școlar.

Cercetările identifică în mod constant copiii proveniți din medii socio-economice defavorizate, din zone rurale și copiii cu dizabilități – inclusiv cu tulburare din spectrul autist, tulburare de deficit de atenție/ hiperactivitate (ADHD), dizabilități intelectuale și de dezvoltare și tulburări de procesare senzorială – ca fiind deosebit de vulnerabili la excluziunea digitală și la riscurile asociate cu aceasta pentru bunăstare. Acest lucru este valabil și pentru copiii proveniți din familii de minoritari sau de imigranți, care se confruntă adesea cu bariere suplimentare (Smahel și colab., 2020; Eurochild, 2025; UNICEF UK și Carnegie UK Trust, 2021; OECD 2025b). În ciuda dovezilor care arată cum copiii din familii cu venituri mici sunt expuși mai frecvent la conținut dăunător și au acces mai redus la instrumente de supraveghere parentală, inițiativele privind bunăstarea digitală trec adesea cu vederea aceste grupuri. Charlotte Aynsley observă că în Regatul Unit s-au depus unele eforturi pentru a adapta sprijinul pentru elevii cu dizabilități sau din familii cu venituri mici, dar nu suficient și, ca atare, riscurile lor specifice rămân insuficient analizate (interviu, mai 2025). Acest decalaj digital contribuie la un nivel mai scăzut de competențe digitale și la rezultate academice mai slabe (Smahel și colab., 2020).

Copiii cu dizabilități se confruntă cu unele dintre cele mai persistente și complexe bariere în calea incluziunii digitale, deoarece adesea nu au acces la infrastructură digitală accesibilă pentru ei, nici hardware, nici software (Stefanidi, 2023). Această excluziune poate duce la o izolare socială sporită, o stimă de sine redusă și oportunități limitate de participare la viața digitală, toate acestea fiind componente critice ale bunăstării digitale. Fără o proiectare deliberată și un sprijin coordonat pentru a asigura incluziunea, platformele digitale riscă să perpetueze inegalitățile existente, în loc să le elimine (Tiernan, 2022).

Această nevoie de abordări personalizate poate fi exemplificată în continuare pentru copiii cu tulburări de neurodezvoltare, cum ar fi tulburarea din spectrul autist, ADHD și deficiențele de învățare. Roberts-Yates și Silvera-Tawil (2020) susțin că, deși tehnologiile digitale pot îmbunătăți accesul și implicarea, ele trebuie să fie concepute intenționat în acest sens. Mediile digitale prost adaptate pot duce la frustrare, dezangajare și suferință emoțională, subminând potențialele beneficii ale implicării digitale (OCDE, 2025b). Acest lucru, la rândul său, poate duce la o capacitate limitată de a naviga în siguranță prin spațiile digitale și îi pune

pe acești copii în pericol de excludere din mediile de învățare digitale. Asigurarea bunăstării digitale pentru acest grup necesită un design incluziv, centrat pe utilizator și un sprijin constant din partea îngrijitorilor și educatorilor.

Fără o perspectivă intersecțională, eforturile de abordare a bunăstării digitale riscă să treacă cu vederea provocările unice cu care se confruntă cei aflați la intersecția multiplelor forme de dezavantajare. Excluziunea digitală poate exacerba inegalitățile existente și poate expune copiii la o serie de riscuri pentru bunăstare, inclusiv izolarea socială, nivelul redus de educație și expunerea la conținut nociv (UNICEF, 2022). Copiii care sunt excluși digital sunt mult mai puțin dornici să participe la intervenții de bunăstare digitală în cadrul școlii din cauza barierelor legate de infrastructură și competențe și a celor socio-economice. În ciuda eforturilor guvernamentale de a îmbunătăți conectivitatea, multe familii, în special în zonele cu venituri mici sau rurale, rămân nedeservite (Ofcom, 2021). Inegalitățile digitale persistente nu numai că limitează accesul la educație, dar reduc și eficacitatea strategiilor de alfabetizare digitală și bunăstare, în special pentru elevii cei mai vulnerabili (OCDE, 2025a).

Recomandări:

Adoptați un cadru intersecțional în politici și practici care să abordeze nevoile grupurilor marginalizate și subreprezentate, recunoscând modul în care vulnerabilitățile suprapuse agravează riscurile digitale și excluziunea (Stefanidi, 2023; OECD, 2025b).

Strategiile de bunăstare digitală ar trebui să abordeze în mod explicit identitățile intersectate ale copiilor, cum ar fi genul, dizabilitatea, etnia, statutul socio-economic și orientarea sexuală și să se asigure că aceste grupuri nu sunt doar incluse în strategiile de bunăstare digitală, ci sunt prioritizate în implementare și evaluare. Aceasta include dezvoltarea unor cadre incluzive care alocă resurse specifice - în special pentru a sprijini copiii cu dizabilități și tulburări de neurodezvoltare, tinerii LGBTQI+, copiii din comunități cu venituri mici și rurale, precum și cei din medii etnice migrante și minoritare. Perspectivile acestor grupuri ar trebui integrate în programele școlare naționale, în cadrele de protecție și salvagardare și în educația pentru cetățenie digitală, precum și în spații online sigure și afirmative și servicii de sprijin special adaptate acestor grupuri (Keighley, 2021; Tao & Fisher, 2022).

Asigurați echitatea, incluziunea și adaptarea adecvată la vârstă în toate inițiativele și programele care sprijină reziliența digitală și bunăstarea copiilor, prin includerea unui sprijin special pentru copiii proveniți din medii defavorizate, din zone rurale, din grupuri minoritare, din familii cu venituri mici și cei cu dizabilități.

Intervențiile ar trebui adaptate în mod specific pentru a aborda orice caracteristici intersectante, cum ar fi statutul socio-economic, dizabilitatea și etnia. Aceasta include proiectarea de instrumente digitale incluzive și medii de învățare accesibile și asigurarea faptului că elevii care învață timpuriu (sub 10 ani) și elevii neurodiverși au la dispoziție resurse digitale pentru bunăstare adecvate vârstei și incluzive.

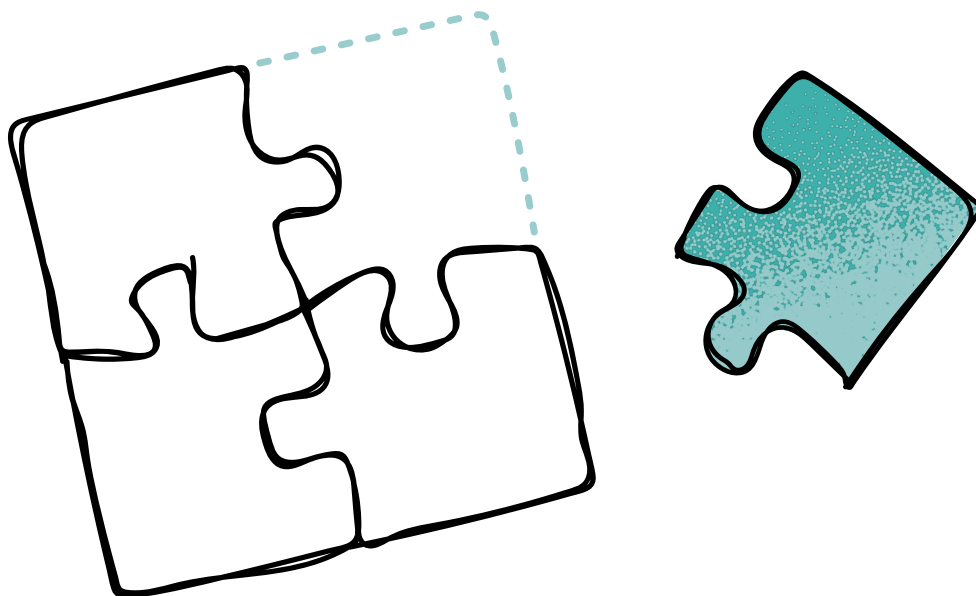
Utilizarea abordărilor bazate pe dovezi

În ciuda atenției tot mai mari acordate bunăstării digitale a copiilor, strategiile actuale duc adesea lipsă de o bază solidă de dovezi din cauza lacunelor în cercetare, dar și a unor cadre de măsurare și abordări slabe pentru modelele actuale de intervenție, ceea ce duce în cele din urmă la politici și abordări ineficiente. Acest lucru este valabil pentru grupurile de copii cele mai afectate de inegalitate și discriminare, care sunt subreprezentate atât în cercetare, cât și în politici, subliniind necesitatea unor studii mai incluzive și mai specifice (Eurochild, 2025; OECD, 2025b).

Actuala bază de dovezi rămâne fragmentată, în special în ceea ce privește înțelegerea modului în care experiențele digitale influențează identitățile și normele sociale ale copiilor. Dovezile legate de aceste subiecte sunt esențiale pentru a asigura că programele sunt concepute holistic, abordând normele diverse și intersectate care influențează dezvoltarea identității, ținând cont de intersecționalitate. Există o lipsă notabilă a analizei intersecționale, deoarece barierele cu care se confruntă copiii cu caracteristici sau identități diverse, cum ar fi dizabilitatea, orientarea sexuală, mediul rural, familia de imigranți, dezavantajele socio-economice și etnia, sunt adesea examinate izolat. Această abordare fragmentată ignoră modurile în care acești factori se intersectează și interacționează pentru a adânci excluziunea și a agrava dezavantajele (Stefanidi, 2023).

Există, de asemenea, lacune semnificative în monitorizarea și evaluarea abordărilor și intervențiilor. Evaluarea intervențiilor privind bunăstarea digitală rămâne inconsistentă, existând puține cadre robuste pentru a evalua eficacitatea acestora în cadrul unor populații de elevi diverse (OCDE, 2025a). Doar câteva școli au sisteme robuste pentru a evalua eficacitatea inițiativelor lor privind bunăstarea digitală, ceea ce face dificilă măsurarea impactului sau adaptarea strategiilor în consecință (Internet Matters, 2025; Smoothwall, 2024). O cartografiere din 2024 realizată de Observatorul European al Audiovizualului constată câteva state membre impun evaluarea la nivel de curriculum a rezultatelor privind alfabetizarea media sau bunăstarea, iar cerințele de evaluare sunt adesea limitate la proiecte pilot (Observatorul European al Audiovizualului, 2024).

O componentă cheie a acestui proces implică dezvoltarea unui cadru de măsurare care să surprindă dimensiunile critice ale cetățeniei digitale a copiilor. De exemplu, inițiativa Consiliului Europei, Anul European al Educației pentru Cetățenie Digitală 2025, subliniază faptul că urmărirea progresului necesită indicatori care să măsoare mai mult decât abilitățile tehnice sau accesul la dispozitive pentru a include aspecte precum siguranța emoțională și participarea civică. În plus, monitorizarea continuă a tendințelor emergente în activitățile digitale și comportamentele în evoluție ale copiilor, a noilor riscuri și daune online și a rezultatelor privind bunăstarea este importantă pentru a informa în continuare abordările și practicile de programare, elaborarea politicilor și evaluarea.

Experții intervievați au oferit sugestii practice. De exemplu, un expert a propus dezvoltarea unui sistem standardizat de evaluare a riscurilor digitale pentru aplicații și platforme, care să ajute la măsurarea și comunicarea riscurilor la adresa bunăstării digitale (interviul cu Tyler Shores, iunie 2025). Acest sistem ar putea eticheta clar riscurile comportamentale și de bunăstare, cu instrumente evaluate în funcție de caracteristici precum designul captivant, achizițiile în aplicație sau impactul lor asupra atenției și somnului.

În cele din urmă, aceste cadre, în special cele legate de eforturile de evaluare, ar trebui să includă participarea semnificativă și etică a tuturor grupurilor de copii la eforturile de cercetare și măsurare. Aceasta include valorificarea libertății de acțiune a copiilor, în special a celor afectați cel mai mult de inegalitate și discriminare, asigurându-se că opiniile, experiențele și perspectivele lor sunt reprezentate în mod autentic și informează procesele decizionale. Cercetătorii ar trebui să implice activ copiii ca parteneri în modelarea întrebărilor de cercetare, a metodologiilor și a instrumentelor, în moduri care să respecte capacitățile lor în evoluție.

Recomandări:

Eliminați lacunele existente în cercetarea privind bunăstarea digitală a copiilor, în special în ceea ce privește intersecționalitatea, și consolidați generarea de dovezi dezagregate în funcție de vârstă, sex, etnie, dizabilitate și statut socioeconomic.

Copiii din grupuri diverse și intersecționalitatea lor trebuie să fie mai mult reflectate în cadrele de cercetare, în colectarea și interpretarea datelor aferente, pentru a înțelege modul în care diferite grupuri experimentează riscurile și beneficiile digitale.

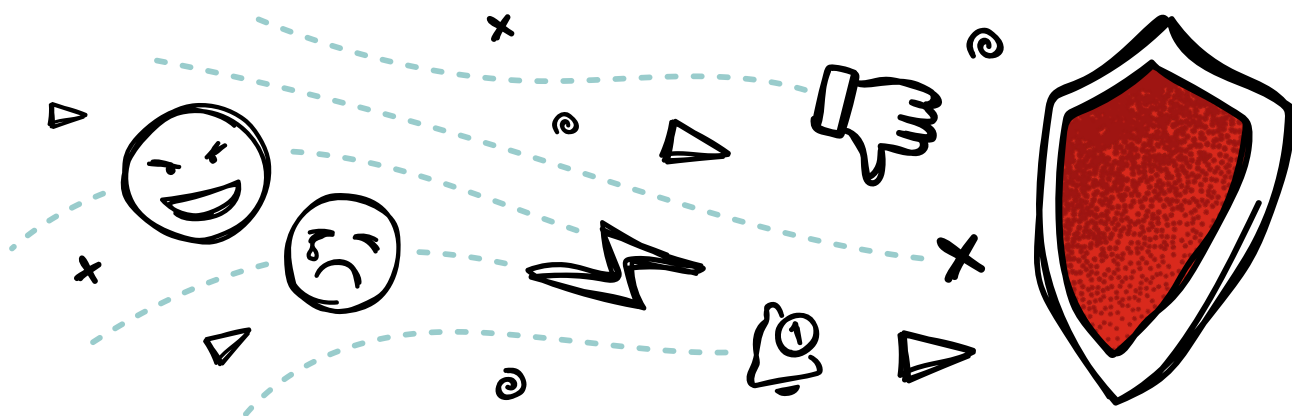
Stabiliți și sprijiniți sisteme de monitorizare și evaluare de bună calitate, pentru bunăstarea digitală a copiilor, prin investiții în dezvoltarea unor metodologii și instrumente robuste care să măsoare reziliența și bunăstarea digitală a copiilor în mod holistic. Aceasta include crearea unor indicatori care să reflecte dimensiunile emoționale, cognitive și sociale ale implicării digitale, dar și a unor cadre de evaluare robuste care să evalueze eficacitatea intervențiilor pentru bunăstarea digitală în cadrul unor grupuri diverse (OCDE, 2025a). Aceste date ar trebui utilizate pentru a fundamenta îmbunătățirea continuă și a partaja cele mai bune practici din sector.

METODE

Acest studiu a adoptat o abordare cu metode mixte, combinând cercetarea documentară și interviurile calitative cu informatori cheie pentru a explora și a oferi o înțelegere holistică a stării actuale a bunăstării digitale a copiilor din Europa. Această abordare duală a permis triangularea constatărilor și a asigurat o înțelegere cuprinzătoare a subiectului atât din perspectiva empirică, cât și din perspectiva actuală, observată de experți. Cercetarea documentară a implicat o analiză semi-sistematică a literaturii academice și a literaturii gri, a analizelor de politici și a datelor secundare privind experiențele copiilor. Interviurile cu actori cheie au oferit perspective de specialitate asupra practicilor instituționale, a implementării politicilor și a tendințelor emergente în spațiul bunăstării digitale.

Analiza documentară a urmat o metodologie semi-sistematică, permițând o abordare structurată și, în același timp, flexibilă a colectării dovezilor. Literatura academică a fost accesată prin intermediul unor baze de date precum Google Scholar, PubMed, ERIC și PsycINFO, cu accent pe studiile publicate începând cu anul 2020. Au fost aplicate criterii de includere și excludere, cum ar fi concentrarea pe copii cu vârste cuprinse între 9 și 16 ani și o acoperire geografică europeană, pentru a asigura relevanța materialelor analizate. Au fost incluse doar surse care au dat dovadă de rigoare metodologică, iar meta-analizele au fost prioritizate. De asemenea, analiza a acordat o atenție deosebită aspectelor de gen, vulnerabilitate și intersecționalitate. Pe baza unei căutări în bazele de date și a unei liste de 15 documente și elemente de conținut recomandate de experți și special selectate, au fost inițial analizate un total de 112 surse, dintre care 53 au fost selectate pentru o analiză mai aprofundată. Acestea au inclus articole academice evaluate de colegi și lucrări din reviste de specialitate, precum și literatură gri, cum ar fi documente de poziție, rapoarte de cercetare și note de politici de la agenții guvernamentale și organizații și instituții de top, cum ar fi OCDE, Consiliul Europei, EU Kids Online, OMS, UNICEF, Better Internet for Kids, Eurochild și Salvați Copiii. În special, au fost analizate documente de politici, strategii, cadre, planuri de acțiune și strategii naționale la nivel UE și național. În plus, au fost incluse articole de ziar și bloguri.

Opiniile copiilor au fost integrate în analiza documentară prin intermediul datelor secundare provenite din studii de cercetare specifice axate pe copii, în special studii realizate anterior de birourile membre Salvați Copiii din România, Spania, Finlanda, Danemarca și Norvegia. Aceste informații au oferit un context valoros și au contribuit la fundamentarea analizei pe experiențele trăite de copii.

O serie de interviuri cu actori cheie au fost realizate cu experți din domeniul bunăstării digitale. Interviurile au avut ca scop aprofundarea înțelegerii definițiilor conceptuale, a practicilor instituționale și a tendințelor emergente în domeniu. Datele din interviuri au fost analizate tematic și triangulate cu constatările din literatura de specialitate și analiza politicilor. Participanții au fost selectați pentru a reprezenta o gamă diversă de perspective, inclusiv mediul academic, politicile publice, societatea civilă și advocacy pentru drepturile copilului. Experții intervievați au fost:

Rhiannon-Faye McDonald

Șefa departamentului de advocacy la Fundația Marie Collins (MCF), o organizație caritabilă din Marea Britanie dedicată sprijinirii copiilor care au fost victime ale abuzului sexual online. Inspirându-se din propria experiență trăită ca supraviețuitoare a abuzului atât online, cât și offline, Rhiannon-Faye McDonald aduce o voce puternică și autentică în activitatea sa de advocacy. Ea joacă un rol cheie în modelarea politicilor informate de supraviețuitori și în creșterea gradului de conștientizare cu privire la provocările complexe cu care se confruntă victimele în era digitală.

Charlotte Aynsley

Fondatoare și CEO al Rethinking Safeguarding, o firmă de consultanță specializată în protecția digitală, cu peste 20 de ani de experiență. Charlotte Aynsley a consiliat departamente guvernamentale din Marea Britanie, autorități locale și școli cu privire la siguranța online și a jucat un rol cheie în implementarea recomandărilor educaționale din raportul „Copii mai în siguranță într-o lume digitală”, ca parte a Consiliului din Marea Britanie pentru Siguranța pe Internet (UKCIS).

Tyler Shores

Director al Programului ThinkLab al Universității Cambridge, care conectează cercetătorii cu organizații din sectorul public și privat, generând un impact al cercetării la scară largă. Cercetările lui Tyler Shores se concentrează pe distragerea atenției, capacitatea de concentrare, obiceiurile de lectură și rețelele sociale. Este cunoscut pentru discursurile și publicațiile sale perspicace despre efectele tehnologiei digitale în viața de zi cu zi.

Silke Müller

Directoare de liceu, autoare și susținătoare a bunăstării digitale. Silke Müller este pasionată de promovarea unui mediu digital sigur și propice pentru copii și adolescenți, în special la școală. Este autoarea recunoscută a două cărți, axate pe problemele din școli legate de media digitală, oferind sfaturi practice și strategii pentru părinți, educatori și factori de decizie politică.

REFERINȚE

Amnesty International (2023)

„Condus în întuneric: Cum încurajează TikTok autovătămarea și ideea suicidară”.

Disponibil la: <https://www.amnesty.org/en/documents/pol40/7350/2023/en/>

[Accesat la 8 iulie 2025]

Arroyo Moliner, L. și colab. (2023)

Bunăstare digitală. EPALE.

Disponibil la: <https://epale.ec.europa.eu/system/files/2024-02/20.12.2023-Digital-Well-Being-Report.pdf>

[Accesat la 8 iulie 2025]

Bronfenbrenner, U. (1979)

Ecologia dezvoltării umane: experimente de la natură și prin design. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Comisarul pentru Copii din Anglia (2023)

Dovezi privind influența pornografiei asupra comportamentului sexual dăunător în rândul copiilor.

Disponibil la: <https://assets.childrenscommissioner.gov.uk/wpuploads/2023/05/Evidence-on-pornographys-influence-on-harmful-sexual-behaviour-among-children.pdf>

[Accesat la 8 iulie 2025]

Cefai, C., Simões, C. and Caravita, S. (2021)

„O abordare sistemică, la nivelul întregii școli, a sănătății mintale și bunăstării în școlile din UE”, raport NESET, Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene.

Disponibil la: https://www.um.edu.mt/library/oar/bitstream/123456789/101739/1/A_systemic%2C_whole-school_approach_to_mental_health_and_well-being_in_schools_in_the_EU%282021%29.pdf

[Accesat la 8 iulie 2025]

Comitetul pentru Drepturile Copilului (2021)

Observația generală nr. 25 (2021) privind drepturile copilului în raport cu mediul digital. Națiunile Unite.

Disponibil la: <https://www.ohchr.org/en/documents/general-comments-and-recommendations/general-comment-no-25-2021-childrens-rights-relation>

Convenția privind Drepturile Copilului (1989)

Tratatul nr. 27531. Rezumatul Tratatelor Națiunilor Unite, 1577, pp. 3–178.

Disponibil la: https://treaties.un.org/doc/Treaties/1990/09/19900902%2003-14%20AM/Ch_IV_11p.pdf

Consiliul Europei (2023)

Manual de educație pentru cetățenie digitală.

Disponibil la: <https://www.coe.int/en/web/education/-/digital-citizenship-education-handbook>

[Accesat la 8 iulie 2025]

Consiliul Uniunii Europene (2022)

Concluziile Consiliului privind sprijinirea bunăstării în educația digitală (2022/C 469/04). Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, C 469, pp. 19–28.

Disponibil la: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52022XG1209\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52022XG1209(01))

[Accesat la 8 iulie 2025]

Consiliul Uniunii Europene (2025)

Concluziile Consiliului privind promovarea și protejarea sănătății mintale a copiilor și adolescenților în era digitală, ST 9069/2025 INIT, Bruxelles, 20 iunie.

Disponibil la: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9069-2025-INIT/en/pdf>

[Accesat la 8 iulie 2025]

Observatorul European al Audiovizualului (2024)

„Orientările EDMO privind alfabetizarea media”, *Observații juridice IRIS*, octombrie 2024 -10:1/11.
Disponibil la: <https://edmo.eu/wp-content/uploads/2024/10/EDMO-Guidelines-for-Effective-Media-Literacy-Initiatives.pdf>

[Accesat la 8 iulie 2025]

Comisia Europeană (2020)

Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – Planul de acțiune pentru educația digitală 2021-2027: Reconfigurarea educației și formării profesionale pentru era digitală (COM (2020) 624 final), Bruxelles, 30 septembrie.

Disponibil la: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/c8eef67f-0346-11eb-a511-01aa75ed71a1/language-en>

[Accesat la 8 iulie 2025]

Comisia Europeană (2022)

DigComp 2.2: Cadrul de competențe digitale pentru cetățeni.

Disponibil la: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC128415>

[Accesat la 8 iulie 2025]

Comisia Europeană (2023)

Competența digitală în UE: o prezentare generală.

Disponibil la: <https://data.europa.eu/en/publications/datastories/digital-literacy-eu-overview>

[Accesat la 8 iulie 2025]

Comisia Europeană (2025)

Legea privind serviciile digitale: Asigurarea unui mediu online sigur și responsabil.

Disponibil la: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/digital-services-act_en

[Accesat la 8 iulie 2025]

Eurochild (2025)

Drepturile copiilor în mediul digital. Document de poziție Eurochild.

Disponibil la: <https://eurochild.org/uploads/2025/01/Eurochild-Position-paper-Childrens-Rights-in-the-Digital-Environment.pdf>

[Accesat la 8 iulie 2025]

Forumul Parteneriatului Global privind Educația Sexuală Cuprinzătoare (2023)

Educație sexuală într-un mediu digital, Paris: UNESCO.

Disponibil la: https://healtheducationresources.unesco.org/sites/default/files/resources/GPF_Digital_Sex_Ed_Feb2023.pdf

[Accesat la 8 iulie 2025]

Gouseti, A. și colab. (2021)

Cadrul critic de alfabetizare digitală pentru educatori – Raportul proiectului DETECT 1. Universitatea din Helsinki.

Disponibil la: <http://doi.org/10.5281/zenodo.5070329>

Guitert, M. și Romeu, T. (2021)

„Cadrul de competențe digitale pentru școlile primare și secundare din Europa”, *European Journal of Education*, 56(1), pp. 133–149.

Disponibil la: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/ejed.12430>

Harding, S. și colab. (2019)

„Sunt sănătatea mintală și bunăstarea profesorilor asociate cu sănătatea mintală și bunăstarea elevilor?”, *Journal of Affective Disorders*, volumul 253, pp. 460–466 (2019).

<https://doi.org/10.1016/j.jad.2019.03.046>

Hellström, L. (2019)

„O analiză sistematică a polivictimizării în rândul copiilor cu deficit de atenție, hiperactivitate sau tulburare de spectrul autist”, *Revista Internațională de Cercetare a Mediului și Sănătate Publică*, 16(13), 2280. <https://doi.org/10.3390/ijerph16132280>

Hollis, C., Livingstone, S. și Sonuga-Barke, E. (2020)

„Editorial: Rolul tehnologiei digitale în sănătatea mintală a copiilor și tinerilor – o sabie cu trei tășuri?”, *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 61(8), pp. 837–841. <https://doi.org/10.1111/jcpp.13302>

Probleme de internet (2025)

Bunăstarea copiilor într-o lume digitală 2025

Disponibil la: <https://www.flipsnack.com/internetmattersorg/children-s-wellbeing-in-a-digital-world-2025-internet-matters/full-view.html>

[Accesat la 8 iulie 2025]

Fundația Internet Watch (2024)

Inteligența artificială (IA) și producerea de imagini cu abuz sexual asupra copiilor:actualizare 2024.

Disponibil la: <https://www.iwf.org.uk/about-us/why-we-exist/our-research/how-ai-is-being-abused-to-create-child-sexual-abuse-imagery/>

[Accesat la 8 iulie 2025]

Kardefelt Winther, D. și colab. (2023)

Expunerea copiilor la mesaje instigatoare la ură și imagini violente online. UNICEF Innocenti – Biroul Global de Cercetare și Prospectivă, Florența, iulie 2023. Disponibil la: <https://www.unicef.org/innocenti/media/2621/file/UNICEF-Children-Exposure-Hate-Violence-Online.pdf>

[Accesat la 8 iulie 2025]

Keighley, R. (2021)

„Ura face rău: Explorarea impactului urii online asupra tinerilor LGBTQ+”, *Women & Criminal Justice*, 32(1–2), pp. 29–48.

<https://doi.org/10.1080/08974454.2021.1988034>

Livingstone, S. Stoilova, M. și Nandagiri, R. (2019)

Datele copiilor și confidențialitatea online: Creșterea într-o eră digitală. O analiză a dovezilor. Londra: London School of Economics and Political Science.

Disponibil la: https://eprints.lse.ac.uk/101283/1/Livingstone_childrens_data_and_privacy_online_evidence_review_published.pdf

[Accesat la 8 iulie 2025]

Livingstone, S. și Stoilova, M. (2021)

Cele 4C: Clasificarea riscurilor online pentru copii. (Seria de rapoarte scurte CO:RE pe subiecte cheie). Hamburg: Leibniz- Institut für Medienforschung | Hans-Bredow- Institut (HBI); CO:RE - Copii Online: Cercetare și Dovezi. <https://doi.org/10.21241/ssoar.71817>

Li, C. și colab. (2024)

„Hărțuirea tradițională și hărțuirea cibernetică în era digitală și problemele de sănătate mintală asociate la copii și adolescenți: o meta-analiză”, *European Child & Adolescent Psychiatry*, 33(9), pp. 2895–2909.

<https://doi.org/10.1007/s00787-022-02128-x>

Lough, E., Flynn, E. și Riby, D.M. (2015)

„Cartografierea lumii reale cu vulnerabilitatea online la tinerii cu tulburări de dezvoltare: Ilustrații din autism și sindromul Williams”, *Review Journal of Autism and Developmental Disorders*, 2, pp. 1–7. <https://doi.org/10.1007/s40489-014-0029-2>

Mandryk, R.L. și colab. (2023)

Combaterea toxicității, hărțuirii și abuzului în spațiile sociale online: Un atelier la CHI 2023. În rezumatele extinse ale Conferinței CHI din 2023 privind factorii umani în sistemele de calcul (CHI EA 2023), articolul 340. Asociația pentru Mașini de Calcul.

<https://dl.acm.org/doi/10.1145/3544549.3573793>

Mastam, N. M. și Zaharudin, R. (2024)

„Impactul digitalizării asupra elevilor cu dizabilități: o analiză structurată cuprinzătoare”, *LUMAT: Revista Internațională de Educație în Matematică, Știință și Tehnologie*, 12(4), p. 1.

<https://doi.org/10.31129/LUMAT.12.4.2280>

Agencia Națională de Combatere a Criminalității (2024)

NCA emite un avertisment urgent privind „sextorcarea”

Disponibil la: <https://www.nationalcrimeagency.gov.uk/news/nca-issues-urgent-warning-about-sextortion>

[Accesat la 8 iulie 2025]

NSPCC (2025)

Vizarea fetelor online: Cum permit serviciile online abuzul și hărțuirea fetelor.

Disponibil la: <https://learning.nspcc.org.uk/media/youkcdp2/targeting-girls-online.pdf>

[Accesat la 8 iulie 2025]

OECD (2025a)

De la locuri de joacă la platforme: Construirea unei lumi digitale care protejează și împuternicește copiii. Publicații OECD.

Disponibil la: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2025/05/from-playgrounds-to-platforms-childhood-in-the-digital-age_cd2b8960/a2c18146-en.pdf

[Accesat la 8 iulie 2025]

OECD (2025b)

Cum este viața copiilor în era digitală? OECD Publishing, Paris,

<https://doi.org/10.1787/0854b900-en>

[Accesat la 8 iulie 2025]

OECD (2025c)

Parteneriate școlare care abordează bunăstarea copilului -și tehnologia digitală. Perspectivele politicii educaționale ale OCDE, nr. 114.

<https://doi.org/10.1787/3c946a99-en>.

Ofcom (2021)

Connected Nations 2021: Raportul Regatului Unit, Londra: Ofcom.

Disponibil la: <https://www.ofcom.org.uk/siteassets/resources/documents/research-and-data/infrastructure-research/2021/connected-nations-2021-uk.pdf>

[Accesat la 8 iulie 2025]

O'Neill, B. și Dopona, V. (2025)

Raportul de monitorizare a politicilor pentru un internet mai bun pentru copii din 2025. Bruxelles:

European Schoolnet, pregătit pentru Comisia Europeană

Disponibil la: https://better-internet-for-kids.europa.eu/sites/default/files/2025-04/BIK_Policy_Monitor_Report_2025.pdf

[Accesat la 8 iulie 2025]

O'Neill, M. (2023)

Înțelegerea bunăstării digitale: Cum pot părinții și școlile să sprijine tinerii în lumea digitală? Teză de doctorat, Universitatea din Warwick.

Disponibil la: https://wrap.warwick.ac.uk/id/eprint/190776/1/WRAP_Theses_O%27Neill_2023.pdf

[Accesat la 8 iulie 2025]

Özkul, D., Curran, S., Baghdasaryan, B. și Vosloo, S., (2025)

Cum poate lumea digitală să susțină interesele superioare ale copiilor? Florența: UNICEF Innocenti.

Disponibil la: <https://www.unicef.org/innocenti/stories/how-can-digital-world-uphold-childrens-best-interests>

[Accesat la 6 iunie 2025]

Panesi, S., Bocconi, S. și Ferlino, L. (2020)

„Promovarea bunăstării și incluziunii elevilor în școli prin intermediul tehnologiilor digitale”, *Frontiers in Psychology*, 11, p. 1563.

<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.01563>

Papamichail, M. și Sharma, N. (2019)

Lăsați de capul lor: Tinerii, rețelele sociale și sănătatea mintală. Bernardo's.

Disponibil la: https://www.barnardos.org.uk/sites/default/files/uploads/B51140%2020886_Social%20media_Report_Final_Lo%20Res.pdf

[Accesat la 8 iulie 2025]

Qamaria, R.S. și colab. (2025)

„Reziliența digitală în adolescență: o analiză sistematică a modelelor, metodelor și perspectivelor teoretice”, *Multidisciplinary Reviews*, 8(9), 2025287.

<https://doi.org/10.31893/multirev.2025287>

Roberts-Yates, C. și Silvera-Tawil, D. (2020)

Oportunități educaționale mai bune pentru elevii cu autism și dizabilități intelectuale prin intermediul tehnologiei digitale. Centrul Australian de Cercetare în domeniul e-Sănătății, CSIRO.

Disponibil la: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1237141.pdf>

[Accesat la 19 iunie 2025]

Sanders, M.R. și Turner, K.M.T. (2018)

„Importanța creșterii copiilor în influențarea vieții copiilor”, în Sanders, MR și Morawska, A. (ed.) *Manual de creștere a copiilor și dezvoltare a copilului pe tot parcursul vieții*. Cham: Springer, pp. 3–26.

https://doi.org/10.1007/978-3-319-94598-9_1

Salvați Copiii España (2024)

Drepturi deconectate: O analiză a drepturilor copiilor și adolescenților și a protecției acestora în mediul digital. Madrid: Save the Children España.

Disponibil la: https://www.savethechildren.es/sites/default/files/2024-07/Informe_Derechos_SinConexion.pdf

[Accesat la 19 iunie 2025]

Salvați Copiii Danemarca (Red Barnet) (2021)

Experiențele copiilor și tinerilor cu abuzurile digitale. Rambøll Management Consulting.

Disponibil la: <https://sletdet.redbarnet.dk/wp-content/uploads/2022/02/sletdet-boern-og-unges-oplevelser-med-digitale-kraenkelser-rapport.pdf>

[Accesat la 19 iunie 2025]

Salvați Copiii România (Salvați Copiii) (2024)

Date statistice furnizate de serviciile de terapie psihologică și suport emoțional ale Organizației Salvați Copiii România, Comunicat de presă

Disponibil la: <https://oradenet.ro/wp-content/uploads/un-copil-din-trei-prezinta-o-forma-de-tulburare-emotionala.-retelele-sociale.pdf>

[Accesat la 8 iulie 2025]

Salvați Copiii România (Salvați Copiii) (2025)

Efectele cyberbullying-ului asupra echilibrului emoțional al copiilor: Un studiu sociologic. Centrul de Resurse pentru Protecție Copiilor pe Internet.

Disponibil la: <https://oradenet.ro/wp-content/uploads/efectele-cyberbullying-ului-asupra-echilibrului-emotional-al-copiilor-cercetare-sociologica-2025.pdf>

[Accesat la 8 iulie 2025]

Salvați Copiii Regatul Unit (2019)

Consolidarea sistemelor de protecție a copilului – Îndrumări pentru birourile naționale, p. 11.
Disponibil la: <https://resourcecentre.savethechildren.net/document/strengthening-child-protection-systems-guidance-country-offices/>

[Accesat la 8 iulie 2025]

Smahel, D. și colab. (2020)

EU Kids Online 2020: Rezultatele sondajului din 19 țări. EU Kids Online.
Disponibil la: [Eu-kids-online-2020-international-report.pdf](#)

[Accesat la 8 iulie 2025]

Smahel, D., și colab. (2025)

„Tehnologie și adolescenți: perspective din 15 studii privind impactul tehnologiei digitale asupra bunăstării”, *EU Kids Online*.

<https://doi.org/10.21953/lse.g4asyqkcrum7>

Smoothwall (2024)

Bunăstarea digitală a studenților: Raportul privind starea națiunii 2024.

Disponibil la: [https://smoothwall.com/hubfs/Smoothwall%20by%20Qoria%20-%20Whitepapers%20\(Rebranded\)/UK_SMW_2024_SOTN_whitepaper.pdf](https://smoothwall.com/hubfs/Smoothwall%20by%20Qoria%20-%20Whitepapers%20(Rebranded)/UK_SMW_2024_SOTN_whitepaper.pdf)

[Accesat la 8 iulie 2025]

Stefanidi, E. (2023)

„Îmbunătățirea bunăstării digitale a copiilor neurotipici și neurodivergenți, având în vedere ecosistemul lor de îngrijire”, în *Proceedings of the 21st Annual ACM Interaction Design and Children Conference (IDC '22)*, pp. 668–671.

<https://doi.org/10.1145/3501712.3538830>

The Lancet Digital Health Online, Editorial (2024)

Asumarea responsabilității pentru siguranța copiilor online”, *The Lancet Digital Health*, 6(2), e87.

[https://doi.org/10.1016/S2589-7500\(24\)00003-7](https://doi.org/10.1016/S2589-7500(24)00003-7)

Tamboer, S. L., și colab. (2023)

„Știți ce sunt știrile false? O explorare și o intervenție pentru creșterea nivelului de alfabetizare a tinerilor în materie de știri false”, *Youth & Society*, 56(4), pp. 774–792.

<https://doi.org/10.1177/0044118X231205930> (Lucrare originală publicată în 2024)

Tao, X. și Fisher, C. (2022)

„Expunerea la discriminarea rasială pe rețelele de socializare și sănătatea mintală în rândul adolescenților de culoare”, *Journal of Youth and Adolescence*, 51(1), pp. 30–44.

<https://doi.org/10.1007/S10964-021-01514-Z>

Third, A. și Moody, L. (2021)

Drepturile noastre în lumea digitală: Un raport privind consultările cu copiii pentru a fundamenta Comentariul general 25 al UNCRC. Londra și Sydney: Fundația 5Rights și Universitatea Western Sydney

Disponibil la: <https://5rightsfoundation.com/wp-content/uploads/2024/09/OurRightsinaDigitalWorld-FullReport.pdf>

[Accesat la 9 iulie 2025]

Third, A. și colab. (2024)

„Protejarea copiilor de agresiunea online”. *Centrul de Cercetare pentru Tineri și Reziliență, Universitatea Western Sydney, Siguranță online și Salvați Copiii*.

Disponibil la: https://resourcecentre.savethechildren.net/pdf/REPORT_PROTECTING-CHILDREN_FINAL.pdf

[Accesat la 9 iulie 2025]

Thorn (2024)

Perspectivile tinerilor asupra siguranței online, 2023.

Disponibil la: https://info.thorn.org/hubfs/Research/Thorn_23_YouthMonitoring_Report.pdf

[Accesat la 9 iulie 2025]

Tiernan, B. (2021)

„Incluziune versus incluziune deplină: implicații pentru progresul educației incluzive”, *European Journal of Special Needs Education*, 37(5), pp. 882–890.

<https://doi.org/10.1080/08856257.2021.1961197>

Consiliul Regatului Unit pentru Siguranța pe Internet (2020)

Cadrul Educație pentru o lume conectată: Un cadru pentru a-i echipa pe copii și tineri pentru viața digitală. Londra: UKCIS.

Disponibil la: <https://www.gov.uk/government/publications/education-for-a-connected-world>

[Accesat la 8 iulie 2025]

UNESCO și UNICEF (2024)

Construirea unor fundații solide: cum să includem întreaga școală în educația fundamentală pentru sănătate și bunăstare.

<https://doi.org/10.54675/XFFX8745>

UNICEF (2022)

Soluții digitale accesibile și incluzive pentru fetele cu dizabilități: o analiză a literaturii de specialitate și recomandări. UNICEF Gen și Tehnologie Dovezi Sintetice – Perspective asupra decalajului digital de gen pentru fete.

Disponibil la: <https://www.unicef.org/reports/accessible-and-inclusive-digital-solutions-girls-disabilities>

[Accesat la 8 iulie 2025]

UNICEF (2024)

Evaluările impactului asupra drepturilor copilului în raport cu mediul digital: Elaborarea unor îndrumări globale.

Disponibil la: <https://www.unicef.org/reports/CRIA-responsibletech>

[Accesat la 4 iunie 2025]

UNICEF Innocenti (2020)

Lumi influente: Înțelegerea factorilor care influențează bunăstarea copiilor în țările bogate . Raportul Innocenti 16. Florența: Biroul de Cercetare UNICEF – Innocenti.

Disponibil la: <https://www.unicef.org/innocenti/reports/worlds-of-influence>

[Accesat la 8 iulie 2025]

UNICEF Innocenti (2024)

Cum poate inteligența artificială generativă să servească mai bine drepturile copiilor?

Disponibil la: <https://www.unicef.org/innocenti/how-can-generative-ai-better-serve-childrens-rights>

[Accesat la 8 iulie 2025]

UNICEF Innocenti (2025)

Interesul superior al copilului în raport cu mediul digital. Document de lucru.

Disponibil la: <https://www.unicef.org/innocenti/media/10571/file/UNICEF-Innocenti-Best-interests-child-digital-environment-brief-2025.pdf>

[Accesat la 8 iulie 2025]

UNICEF UK și Carnegie UK Trust (2021)

Eliminarea definitivă a decalajului digital.

Disponibil la: https://www.unicef.org.uk/wp-content/uploads/2021/06/Closing-the-Digital-Divide-for-Good_FINAL.pdf

[Accesat la 8 iulie 2025]

Biroul Regional pentru Europa al Organizației Mondiale a Sănătății (2022)

Cadrul european de acțiune al OMS privind sănătatea mintală 2021–2025, Copenhaga: Biroul regional OMS pentru Europa. ISBN: 9789289057813.

Disponibil la: <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/352549/9789289057813-eng.pdf>

[Accesat la 8 iulie 2025]

Biroul Regional pentru Europa al Organizației Mondiale a Sănătății (2025)

Abordarea factorilor digitali determinanți ai sănătății mintale și bunăstării tinerilor : fișă informativă .
Copenhaga: Biroul Regional al OMS pentru Europa.

Disponibil la: <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/381496/WHO-EURO-2025-12187-51959-79685-eng.pdf?sequence=2>

[Accesat la 8 iulie 2025]

Xu, F. și colab. (2024)

„Utilizarea intervențiilor digitale pentru copiii și adolescenții cu tulburări din spectrul autist - o meta-analiză”, *Journal of Autism and Developmental Disorders* .